

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr. 932/ 6 prot.

Tiranë, më 03. 12. 2024

V E N D I M

Nr. 297, datë 02 .12 . 2024

Mbështetur në nenin 32, pika 1, shkronja b), të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar¹, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi², mori në shqyrtim ankesën nr. 133 Regj., datë 18.06.2024, paraqitur nga Qendra AMAD, përfaqësuar nga znj. V.P , Drejtore Ekzekutive kundër Emisionit “Ndryshe”, në Top Albania Radio, z. B.K , i ftuar në Emisionin “Ndryshe”, z. S. Rr , moderator në Emisionin “Ndryshe”, z. A. P , moderator në Emisionin “Ndryshe” dhe z. V.U , moderator në Emisionin “Ndryshe”, në të cilën pretendohet për diskriminim për shkak të gjinisë.

Në përfundim të shqyrtimit të çështjes, Komisioneri,

K O N S T A T O I:

I. Parashtrimi i fakteve sipas subjektit ankues.

Sipas shpjegimeve të dhëna në formularin e ankesës, subjekti ankues informon se: “I ftuar në pjesën e dytë të emisionit “Ndryshe”, në Top Albania , publikuar më datë 12 qershor 2024, të moderuar nga S. Rr , A. P dhe V.U , ka qenë i ftuar regjisor, skenaristi, karikaturisti dhe aktori i mirënjohur shqiptar z. B.K .

z. K. shprehet “Femër që shkruan humor nuk ka sepse humori është privilegj i të mençurve.” Moderatorët dhe i ftuari shpërthejnë të ngazëllyer në të qeshura dhe A. P i shtrëngon dorën për këtë deklaratë z. K. .

Vijon elaborimi i z.K. , se ka shumë barcaleta për femrat që i sajojnë meshkujt dhe shumë barcaleta për meshkujt që i sajojnë prapë meshkujt sepse “Femrat nuk kanë kapacitet për të sajuar barcaleta”. E sërish nga moderatorët dhe të ftuarit deklarata shoqërohet me të qeshura të ekzaltuara.

¹ Në vijim referuar me LMD.

² Në vijim referuar me Komisioneri.

Titulli i publikimit është “Femrat nuk kanë kapacitet për të sajuar barcaleta”, B.K. lë moderatorët pa fjalë”, ndërkohë që duket qartazi se këto deklarata mizogjene dhe diskriminimi gjinor ndaj femrave kanë gjetur hapësirën mediatike, mjedisin dhe nxitjen te ky panel dhe emision. Titulli i publikimit me frazën “lë moderatorët pa fjalë” thjesht kërkon të zbehë përgjegjësinë mbi moderatorët, ndërkohë që veprimet si të qeshurat dhe shtrëngimi i dorës ishte mbështetje e këtyre deklaratave diskriminuese e mizogjene, në përforcim të disa stereotipave gjinore negative dhe të gabuara për shoqërinë. Këto deklarata kanë marrë zë dhe nga përhapja në platforma të ndryshme në rrjetet sociale ku Top Albania Radio ka publikuar insertin në fjalë.”

Subjekti ankues, kërkon nga Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi:

- Konstatimin e diskriminimit dhe marrjen e sanksioneve përkatëse ndaj emisionit, platformës mediatike; z. B.K , i ftuar në emision dhe artikulues i deklaratave të forta mizogjinie; z. A. P , moderator i emisionit "Ndryshe" në Top Albania Radio, i cili mbështet në transmetim me shtrëngimin e dorës/gjestikulacion e të qeshura deklaratat diskriminuese të z. B.K ; z. S. Rr , moderator i emisionit "Ndryshe" në Top Albania Radio, i cili mbështet në transmetim me gjestikulacion e të qeshura deklaratat diskriminuese të z. B.K ; z. V.U , moderator i emisionit "Ndryshe" në Top Albania Radio, i cili mbështet në transmetim me gjestikulacion e të qeshura deklaratat diskriminuese të z. B.K .
- Marrjen e masave për të ndaluar dhënien e hapësirës në media për inkurajimin e diskriminimit gjinor dhe mizogjenizmit, si dhe të mos ketë element diskriminues në vijim, e për më tepër të mos u përforcohet e amplifikohet zëri nga regjia e montazhit duke i publikuar në platformat online (Youtube, Instagram etj.).

II. Ndjekja e procedurës për shqyrtimin e çështjes nga Komisioneri.

Në nenin 1 të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar parashikohet objekti i këtij ligji, duke u sanksionuar se:

“Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër.”

Neni 7 i LMD-së, i ndryshuar, në pikën 1 të tij, parashikon se: “Çdo veprim ose mosveprim i autoriteteve publike ose i personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë apo privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi ose grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të

njëjta apo të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë ose grupe të tjera personash, përbën diskriminim.”

Komisioneri mori në shqyrtim ankesën bazuar në kompetencën e parashikuar nga neni 32, pika 1, shkronja “b”, të LMD, që i jep të drejtën për të shqyrtuar ankesat e paraqitura nga organizatat që kanë një interes të ligjshëm, për çështje që lidhen me interesa kolektive.

Bazuar në dispozitën e mësipërme ligjore rezulton se, kërkesën për të filluar një procedurë administrative pranë Komisionerit mund ta bëjë edhe një palë e cila nuk pretendon diskriminim në emrin e vet, pra që nuk ka një interes legjitim të drejtëpërdrejtë të vetin. Në këtë rast që kjo palë të legjitimohet për të bërë ankesë dhe për të filluar një procedurë administrative pranë Komisionerit, duhet të provojë se është mbajtëse e interesave kolektive, të cilat mund të çenohen nga procedura konkrete administrative. Një palë e tillë duhet të provojë lidhjen e detyrueshme, të drejtëpërdrejtë që duhet të ekzistojë ndërmjet veprimtarisë që ajo kryen dhe çështjes së paraqitur pranë Komisionerit.

Bazuar në nenin 3, pika 11, të LMD, përcaktohet se: *“Organizatat me interesa legjitime” janë ato organizata, të cilat janë të regjistruara në Republikën e Shqipërisë dhe kanë si objekt të deklaruar të veprimtarisë së tyre mbrojtjen e të drejtave të njeriut, ose u ofrojnë ndihmë viktimave të diskriminimit”.*

Nga aktet e administruara rezulton se, Qendra AMAD është një organizatë jofitimprurëse, regjistruar si person juridik, me vendimi nr. 1303, datë 24.10.2018, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Bazuar në ankesën e paraqitur Qendra AMAD nuk pretendon se është çenuar në interesin e saj të ligjshëm dhe të drejtëpërdrejtë, por pretendon se gjuha e përdorur dhe e shpërndarë nga ana e subjekteve kundër të cilëve ka paraqitur ankesën diskriminon gratë dhe përbën gjuhë urrejtje për shkak të gjinisë. Bazuar në statutin dhe aktin e themelimit, Qendra AMAD, është një organizatë jofitimprurëse e krijuar, me qëllimin që të sigurojë një shoqëri sa më të shëndetshme, sipas parimeve të së drejtës, integrim në komunitetin ndërkombëtar, zhvillim të qëndrueshëm, mbrojtje e dinjitetit dhe personalitetit njerëzor, si dhe forcojë shëndetin, mirëqënien e komunitetit dhe anëtarëve të tij vulnerabël, garantimin e të drejtave themelore, promovimit të kreativitetit, nxitjes komunitare dhe profesionalizmit, nxitjes së ndërgjegjes kombëtare mbi problematika që prekin shoqërinë, orientimin drejt një shoqërie me vlere, të shëndoshë dhe bashkëpunuese. Një nga objektivat specifik të kësaj organizate është promovimi i luftës ndaj diskriminimit.

Sa më sipër, Komisioneri vlerëson se provohet lidhja e detyrueshme, e drejtëpërdrejtë që duhet të ekzistojë ndërmjet veprimtarisë së palës ankuese dhe çështjes që kjo organizatë ka paraqitur, duke vlerësuar përfundimisht se ankuesi legjitimohet para Komisionerit për të paraqitur ankesën objekt shqyrtimi.

2. Komisioneri kreu verifikimet në lidhje me materialin e pretenduar nga pala ankuese objekt i ankesës.

Nga verifikimi i kryer Komisioneri administroi materialin e publikuar në kanal zyrtar në *You Tube* të Top Albania Radio: <https://www.youtube.com/@topalbaniaradiolive>, në linkun: <https://www.youtube.com/watch?v=M1W08E-Kk38>. Nga verifikimet e kryera rezultoi se i njëjti material është publikuar edhe në faqen në rrjetin social *Instagram* të Top Albania Radio, në linkun: https://www.instagram.com/reel/C8H5VxctUhw/?img_index=topalbania_radio si dhe në faqen e internetit të Top Alba Radio, në linkun: <https://www.topalbaniaradio.com/v7/femrat-nuk-kane-kapacitet-per-te-sajuar-barcaleta-bujar-K.-le-moderatorët-pa-fjalë/>. Materiali që është objekt i ankesës është publikuar me titullin: “*Femrat nuk kanë kapacitet për të sajuar barcaleta*”, B.K. le moderatorët pa fjalë!”

Në mbështetje të nenit 78, “*Përdorimi i veprave për procedura gjyqësore, administrative dhe procedura të tjera zyrtare*”, të ligjit nr.35/2016 “*Për të Drejtat e Autorit dhe të Drejtat e tjera të lidhura me to*”, i ndryshuar, ku përcaktohet: “*Veprat me të drejtë autori do të lejohen të riprodhohen dhe të përcillen për publikun, për rastet konkrete, pa autorizimin e autorit ose të titullarit të së drejtës së autorit dhe pa shpërblim, për kryerjen e detyrave që lidhen me sigurinë publike, për përdorimin dhe kryerjen e procedurave gjyqësore, administrative, parlamentare dhe procedurave në arbitrazh, përveçse në rastin e përmbledhjeve.*”, Komisioneri nuk ka asnjë pengesë ligjore për të administruar materialin objekt i ankesës, i cili është siguruar nga kanale zyrtare online të Top Albania Radio.

Nga shqyrtimi i materialit të administruar, u konstatua se:

Në emisionin “*Ndryshe*”, të transmetuar në radion “*Top Albania Radio*”, publikuar më datë 12 qershor 2024, të moderuar nga moderatorët S. Rr , A. P dhe V.U , ka qenë i ftuar z. B.K , regjisor, skenarist, karikaturist dhe aktor. Gjatë diskutimit të zhvilluar midis z. B.K i ftuar në këtë emision dhe moderatorëve S. Rr , A. P dhe V.U , të gjithë të sipërcituarit në cilësinë e subjekteve kundër të cilëve është paraqitur ankesa, është zhvilluar biseda si më poshtë: (është zbardhur një pjesë nga biseda e zhvilluar midis subjekteve të mësipërm, bazuar në materialin e administruar nga burimet e sipërcituara dhe referuar objektit të ankesës):

“ z. K. : *Sot edhe unë ndoshta nuk mbaj mend në këta 10 vjet se cilët kanë qenë prezentatorë ose moderatorë nëpër festival por them që nuk më ka mbetur ndonjëri në mendje, po pse.*

z. U. : *Mos ka të bëjë me nostalgjinë profesor?*

z. K. : *Jo, nuk ka të bëjë me nostalgjinë, po ka të bëjë me aftësinë dhe talentin dhe me atë që shkruan tekstin. Pra, mënyra se si organizohet festivali. Festivali ka një bërthamë, ka një formë origjinale të ndërtimit. Pastaj ka një njëri që shkruan. E kupton. Vetëm më bën çudi, kam dëgjuar si shumë, nuk dua ta mohoj, por ata që shkruajnë skenarë janë femra.”*

z. Rr. : *Ata që shkruajnë skenare?*

z. K. : *E, që shkruajnë skenare.*

z. Rr. : Pse femrat nuk shkruajnë skenare?

z. K. : Nëpër festival.

z. Rr. : Nuk shkruajnë dot skenare femrat?

z. K. : Jo, po unë dyshoj.

z. Rr. : Dyshon?

Nga moderatoret e emisionit ka reagime me të qeshura në lidhje me deklarinimin e bërë nga z.K. .

z.P. : Lëre se fole qartë.

z. K. : Më lër të dyshoj.

Diskutimi vijon të shoqërohet me të qeshura nga të gjithë personat në emision, moderatorët dhe i ftuari.

z.P. : Foli qartë.

z. Rr. : Rri se do të ..shoqata e gravedo thotë se po na diskriminon (duke qeshur)

z.K. : Përkundrazi, unë e vlerësoj gruan, e kupton, ne shyqyr që i kemi.

z.Rr. : Po shyqyr që i kemi patjetër.

z.K. : Por problemi është se, dëgjoj në filan emision, skenari, filania, filania dhe janë sidomos, këtu e kam absolute, vetëm mund të jetë ndonjë përjashtim i jashtëzakonshëm në botë. Femër që shkruan humor, nuk ka.

z.Rr. : Nuk ka?

z.K. : Nuk ka.

Dëgjohej të qeshura të moderatorëve.

z.K. : Nuk ka sepse .

Vazhdojnë të qeshurat.

z. U. : Këtë mund ta konfirmoj.

z.K. : Sepse humori është privilegj i të mençurve.

Në studio ka ovacione dhe të qeshura ku degjohet “ Jooo, jo, kjo ishte e rëndë”

z. P. i shtrëngon dorën z.K. .

Dëgjohej “është batutë”

z. K. : A e keni vënë re që ka shumë barsaleta për femrat?

Dëgjohej një përgjigje “Po”, e thënë njëzëri nga ana e moderatorëve.

z.K. : I sajojnë meshkujt.

Vijon K. : Po a e dini që ka shumë barsaleta për meshkujt? I sajojnë prapë meshkujt.

Në studio dëgjohej të qeshura.

z.K. : I sajojnë prapë meshkujt, se femrat nuk kanë kapacitet për të sajuar barsaleta.

Dëgjohej përsëri të qeshura në studio.”

3. Pala ankuese ka depozituar ankesën kundër Emisionit “Ndryshe”, në Top Albania Radio, z. B.K , i ftuar në Emisionin “Ndryshe” dhe z. S. Rr , z. A. P , z. V.U , moderatorë në Emisionin “Ndryshe”.

Emisioni “Ndryshe”, ku janë bërë publike deklarat objekt i ankesës është një show/program i transmetuar në Top Albania Radio. Top Albania Radio është një ofrues i shërbimit mediatik audio (OSHMA), që ushtron veprimtarinë në bazë të ligjit Nr. 97/2013 “Për Mediat Audiovizive në

Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar. Referuar nenit 3, pika 17, të ligjit nr. 97/2013, të ndryshuar, përcaktohet: *“Ofrues shërbimi mediatik audioviziv (OSHMA)” është personi fizik ose juridik, që ka përgjegjësinë editoriale për zgjedhjen e përmbajtjes së shërbimeve të transmetimit audioviziv dhe që vendos mënyrën e organizimit të saj.*”

Sipas të dhënave të publikuara nga Autoriteti i Mediave Audiovizive (AMA), në faqen zyrtare të internetit³, institucion i cili në zbatim të nenit 30, pika 9, të ligjit nr.97/2013, të ndryshuar, publikon dhe përditëson listën e ofruesve të shërbimit mediatik audio dhe audioviziv nën juridiksionin e Republikës së Shqipërisë, rezulton se, subjekti OSHMA Top Albania Radio, është në zotërim të personit juridik Shoqërisë Top Albania sh.a, me Nipt K01719005H.

Rezulton se, Shoqëria Top Albania sh.a, është një shoqëri aksionare, e cila është krijuar dhe funksionon në bazë të ligjit nr.9901, datë 14.04.2008 *“Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare”*, i ndryshuar dhe është e regjistruar pranë Qendrës Kombëtare të Biznesit (QKB) me Nuis K01719005H.

Sa më sipër dhe në bazë të nenit 7, të LMD, Shoqëria Top Albania sh.a, z. B.K , z. S. Rr , z.A. P dhe z.V.U , kanë legjitimitet pasiv në këtë procedurë dhe legjitimohen si subjekte kundër të cilëve është paraqitur ankesa.

4. Në zbatim të parashikimeve të neneve 32 dhe 33, të ligjit nr. 10 221, datë 04.02.2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, Komisioneri, ka shqyrtuar çështjen duke ndërmarrë hapat si më poshtë:

4.1 Me shkresën nr. 932/1 prot, datë 25.06.2024, Komisioneri ka njoftuar dhe kërkuar parashtrime nga Shoqëria Top Albania sh.a/Top Albania Radio, z. B.K , z. S. Rr , z.A. P dhe z.V.U . Ky njoftim dhe kërkesa për informacion i është komunikuar Shoqërisë Top Albania sh.a/Top Albania Radio, nëpërmjet shërbimit postar, në zyrën qendrore të shoqërisë të publikuar në Qendrën Kombëtare të Biznesit (QKB). Në të njëjtën adresë të shoqërisë dhe po nëpërmjet shërbimit postar, i është komunikuar njoftimi dhe kërkesa për informacion moderatorëve të emisionit z. S. Rr , z. V.U dhe z.A. P , si adresa e vendit të tyre të punës.

Nga verifikimet e kryera nga Komisioneri, rezultoi se z. B.K , ishte i punësuar si pedagog pranë Universitetit Europian të Tiranës dhe njoftimi e kërkesa për informacion sipas shkresës së sipërcituar iu komunikua këtij subjektit në vendin e tij të punës.

Subjektet nuk kthyen përgjigje dhe nuk depozituan parashtrime në lidhje me ankesën, pavarësisht kalimit të afatit ligjor të përcaktuar në nenin 33, pika 7, ku përcaktohet: *“7. Me regjistrimin e ankesës, komisioneri verifikon faktet. Për këtë qëllim, komisioneri mund t’u kërkojë ankuesit dhe personit kundër të cilit është drejtuar ankesa, të paraqesin parashtrime me shkrim brenda 10 ditëve pune nga dita që palët marrin njoftimin.....”*.

³ <https://ama.gov.al/wp-content/uploads/DATABASE-OSHMA-Audio-3.pdf>

Në datën 05.08.2024, Komisioneri ripërsëriti kërkesën për informacion drejtuar subjekteve kundër të cilëve është paraqitur ankesa. Komunikimet e mësipërme ju përcollën Shoqërisë Top Albania sh.a edhe në emailin zyrtar: info@topalbaniaradio.com. Por, subjektet nuk depozituan pranë Komisionerit kundërshtime ose qëndrimin e tyre në lidhje me pretendimet e paraqitura nga pala ankuese.

Me anë të shkresës nr.423/1 prot., datë 03.09.2024, Universiteti European i Tiranës, konfirmoi për Komisionerin se, z. B.K ka marrë dijeni për komunikimin me anë të postës elektronike në datën 23.08.2024.

4.2 Neni 147, i Kodit të Procedurave Administrative, sanksionon se gjatë procedurës administrative njoftimi për palët e përfshira duhet të jetë i përshtatshëm. Dispozita e mësipërme, parashikon:

“1. Organi publik i komunikon palës ose një subjekti tjetër, të përfshirë në procedurën administrative, veprimin administrativ ose veprimin procedural me anë të njoftimit.

2. Në qoftë se nuk është parashikuar ndryshe me ligj, organi publik është i lirë të vendosë mënyrën e duhur të njoftimit të veprimeve administrative apo ndonjë njoftim tjetër, në kuadrin e procedurës administrative, shqyrtimit të mjeteve ligjore administrative ose procedurës së ekzekutimit të aktit administrativ.

3. Në çdo rast, organi publik kryen njoftimin, duke pasur parasysh efektivitetin e tij, mbrojtjen ligjore të interesave të palës, transparencën dhe koston.

Sipas nenit 148, të Kodit të Procedurave Administrative, një dokument i shkruar mund të njoftohet nëpërmjet dërgimit me postë, mjeteve elektronike, faks apo njoftimit formal, sipas parashikimeve të këtij Kodi.

Sipas nenit 151 *“Vendi i njoftimit”*, të Kodit të Procedurave Administrative, njoftimi bëhet në:

- a) vendbanimin ose vendqëndrimin e marrësit;*
- b) çdo vend, ku marrësi ndodhet, përfshirë dhe institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale;*
- c) selinë ose çdo vend ku ushtron veprimtarinë marrësi, nëse ky i fundit është person juridik;*
- ç) vendin e punës;*
- d) vendin e ushtrimit të veprimtarisë ose zyrën e marrësit;*
- dh) çdo vend tjetër, i specifikuar dhe i njoftuar paraprakisht nga pala.*

Sipas nenit 155 *“Njoftimi nëpërmjet postës”*, të Kodit të Procedurave Administrative, përcaktohet se:

- 1. Njoftimi me postë bëhet nëpërmjet postës së thjeshtë apo të porositur.*
- 2. Për efekt të këtij Kodi, një shkresë, dërguar me postë të thjeshtë apo të porositur, vlerësohet e njoftuar në ditën e tretë nga data e postimit të dokumentit për adresat brenda Republikës së Shqipërisë, dhe ditën e pestë për adresat jashtë territorit të vendit.*

Në nenin 156 *“Njoftimi nëpërmjet mjeteve elektronike”*, përcaktohet:

“1. Njoftimi nëpërmjet mjeteve të komunikimit elektronik apo me faks bëhet kur marrësi ka rënë paraprakisht dakord për këtë mënyrë njoftimi dhe nëse ligji nuk parashikon një formë tjetër të detyrueshme njoftimi.”

Në lidhje me subjektin Shoqëria Top Albania sh.a/Top Albania Radio, Komisioneri vlerëson se me veprimet e ndërmarra, duke komunikuar shkresat nëpërmjet shërbimit postar në selinë ku ky person juridik ushtron veprimtarinë e tij, por edhe nëpërmjet komunikimit me mjete elektornike duke dërguar korrespondencën përkatëse në emailin zyrtar të këtij subjekti, *email* i cili është publik në të dhënat që shoqëria ka bërë publike në QKB, ka përmbushur të gjitha detyrimet që burojnë nga Kodi i Procedurave Administrative për të realizuar efektivisht dhe në mënyrë të përshtatshme subjektin e përfshirë në procedurën administrative, me qëllim që pala të mbrojë intereset e saj ligjorë.

Përveç njoftimit me postë ose mjete elektronike, Kodi i Procedurave Administrative parashikon edhe njoftimin formal. Në nenin 157, të këtij Kodi sanksionohet se: *“Njoftimi i një shkrese mund të bëhet edhe nëpërmjet njoftimit formal, në rastet kur kjo parashikohet shprehimisht nga ligji, apo kur vendoset nga vetë organi publik.”*. Mënyrat e njoftimit formal parashikohen nga neni 158, të Kodit të Procedurave Administrative, i cili parashikon si vijon: *“Njoftimi formal bëhet nëpërmjet dorëzimit personalisht, njoftimit nëpërmjet të tretit apo postës, si dhe nëpërmjet publikimit elektronik, njoftimit publik apo botimit zyrtar, sipas parashikimeve të neneve 159 deri në 163 të këtij Kodi.”*

Për të realizuar efektivisht dhe në mënyrë të përshtatshme njoftimin për subjektet e përfshirë në procedurën administrative, me qëllim mbrojtjen e interesave të tyre ligjore, Komisioneri realizoi njoftimin e z. B.K , z. V.U , z.A. P dhe z. S. Rr edhe nëpërmjet njoftimit publik, bazuar në nenin 162, të Kodit të Procedurave Administrative. Komisioneri vendosi të shfrytëzojë edhe këtë mënyrë të njoftimit formal të parashikuar nga Kodi i Procedurave Administrative. pasi nuk dispononte një adresë të konfirmuar të këtyre subjekteve dhe nga njoftimi i realizuar nëpërmjet postës, nuk kishte siguri të mjaftueshme nëse subjektet kanë marrë dijeni apo jo, pasi në lajmërim marrjet e shërbimit postar, nuk rezulton se shkresat janë komunikuar personalisht subjekteve.

Neni 162 *“Njoftimi publik”*, i Kodit të Procedurave Administrative përcakton:

“1. Njoftimi publik bëhet në këto raste:

- a) kur palët janë të panjohura;*
- b) kur vendi për njoftimin nuk është i njohur dhe njoftimi nuk është i mundur, sipas nenit 151 të këtij Kodi;*
- c) kur çdo formë tjetër njoftimi është e papërshtatshme apo e pamundur;*
- ç) në çdo rast tjetër të përcaktuar shprehimisht nga ligji.*

2. Njoftimi publik bëhet nëpërmjet shpalljes së shkresës në një kënd të posaçëm për njoftimet në selinë e organit dhe në degët ose në zyrat e tij vendore, në prefekturën apo në një vend tjetër dhe ku mendohet se mund të merret dijeni nga ai/ajo, të cilit i drejtohet.

3. Njoftimi publik vlerësohet i kryer pas 10 ditëve nga data e shpalljes, sipas pikave 1 dhe 2 të këtij neni. Ky afat mund të zgjatet nga organi publik, për shkaqe të justifikuara. Data e shpalljes dhe heqjes së njoftimit përcaktohet në shkresën e vendosur në mjediset e përmendura në pikën 2 të këtij neni.

4. Përveç shpalljes së shkresës në mjediset e përmendura në pikën 2, të këtij neni, organi publik publikon aktin në faqen e tij të internetit dhe gjithashtu mund ta botojë edhe në shtypin e shkruar, në dy gazetatat me tirazh më të madh.

.....”

Mbështetur në nenin 162, të Kodit të Procedurave Administrative, Komisioneri shpalli Njoftimin Publik nr. 932/5 prot., datë 10.09.2024, për z. B.K , z.S. Rr , z.V.U dhe z.A. P , nëpërmjet së cilit njoftohen publikisht mbi procedurën administrative të Komisionerit mbi bazën e ankesës objekt shqyrtimi. Bashkëlidhur Njoftimit Publik u publikua edhe shkresa nr. 932/1 prot datë 25.06.2024 dhe rikujtesa e datës 05.08.2024, e Komisionerit drejtuar këtyre subjekteve. Njoftimi publik u shpall në faqen zyrtare të Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi, si dhe u afishua edhe në këndin e njoftimeve të godinës, ku Komisioneri ushtron aktivitetin e tij.

Në kushtet kur, pas kalimit të afatit ligjor 10 ditor të përcaktuar në nenin 162, të Kodit të Procedurave Administrative, nga ana e z.B.K , z.A. P, z.S. Rr dhe z.V.U nuk pati asnjë reagim zyrtar, Komisioneri procedoi në vijimësi me shqyrtimin e çështjes.

III. Legjislacioni i zbatueshëm.

Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë

Neni 3

Pavarësia e shtetit dhe tërësia e territorit të tij, dinjiteti i njeriut, të drejtat dhe liritë e tij, drejtësia shoqërore, rendi kushtetues, pluralizmi, identiteti kombëtar dhe trashëgimia kombëtare, bashkëjetesa fetare, si dhe bashkëjetesa dhe mirëkuptimi i shqiptarëve me pakicat janë baza e këtij shteti, i cili ka për detyrë t'i respektojë dhe t'i mbrojë

Neni 15

1. Të drejtat dhe liritë themelore të njeriut janë të pandashme, të patjetërsueshme e të padhunueshme dhe qëndrojnë në themel të të gjithë rendit juridik.

2. Organet e pushtetit publik, në përmbushje të detyrave të tyre, duhet të respektojnë të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, si dhe të kontribuojnë në realizimin e tyre.

Neni 17

1. Kufizime të të drejtave dhe lirive të parashikuara në këtë Kushtetutë mund të vendosen vetëm me ligj për një interes publik ose për mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve. Kufizimi duhet të jetë në përpjesëtim me gjendjen që e ka diktuar atë.

2. Këto kufizime nuk mund të çënojnë thelbin e lirive dhe të të drejtave dhe në asnjë rast nuk mund të tejkalojnë kufizimet e parashikuara në Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

Neni 18

1. Të gjithë janë të barabartë përpara ligjit.

2. Askush nuk mund të diskriminohet padrejtësisht për shkaqe të tilla si gjinia, raca, feja, etnia, gjuha, bindjet politike, fetare a filozofike, gjendja ekonomike, arsimore, sociale ose përkatësia prindërore.

3. Askush nuk mund të diskriminohet për shkaqet e përmendura në paragrafin 2, nëse nuk ekziston një përligje e arsyeshme dhe objektive.

Neni 22

1. Liria e shprehjes është e garantuar.

Akte Ndërkombëtare

- **Akte në kuadër të Këshillit të Evropës**

Konventa e Këshillit të Evropës “Për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore”.

Neni 10

Liria e shprehjes

1. Çdokush ka të drejtën e lirisë së shprehjes. Kjo e drejtë përfshin lirinë e mendimit dhe lirinë për të marrë ose për të dhënë informacione dhe ide pa ndërhyrjen e autoriteteve publike dhe pa marrë parasysh kufijtë. Ky nen nuk i ndalon Shtetet që t’u kërkojnë ndërmarrjeve të transmetimit audioviziv, televiziv ose kinematografik të pajisen me liçencë.

2. Ushtrimi i këtyre lirive që përmban detyrime dhe përgjegjësi, mund t’u nënshtrohet atyre formaliteteve, kushteve, kufizimeve ose sanksioneve të parashikuara me ligj dhe që janë të nevojshme në një shoqëri demokratike, në interes të sigurisë kombëtare, integritetit territorial ose sigurisë publike, për mbrojtjen e rendit dhe parandalimin e krimit, për mbrojtjen e shëndetit ose të moralit, për mbrojtjen e dinjitetit ose të të drejtave të të tjerëve, për të ndaluar përhapjen e të dhënave konfidenciale ose për të garantuar autoritetin dhe paanshmërinë e pushtetit gjyqësor.

Neni 14

Ndalimi i diskriminimit

Gëzimi i të drejtave dhe i lirive të përcaktuara në këtë Konventë duhet të sigurohet, pa asnjë dallim të bazuar në shkaqe të tilla si seksi, raca, ngjyra, gjuha, feja, mendimet politike ose çdo mendim tjetër, origjina kombëtare ose shoqërore, përkatësia në një minoritet kombëtar, pasuria, lindja ose çdo status tjetër.

Neni 17

Ndalimi i shpërdorimit të të drejtave

Asnjë nga dispozitat e kësaj Konvente nuk mund të interpretohet se i jep një Shteti, grupimi ose individi, të drejtë që të përfshihet në ndonjë veprimtari ose të kryejë ndonjë akt që synon cënimin e të drejtave dhe lirive të përcaktuara në këtë Konventë ose kufizime më të gjera të këtyre të drejtave ose lirive sesa është parashikuar në Konventë.

Protokolli Nr. 12 i Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore.

Neni 1

Ndalimi i përgjithshëm i diskriminimit

1. Gëzimi i çdo të drejte të parashikuar me ligj duhet të sigurohet pa asnjë diskriminim të bazuar në shkaqe të tilla si seksi, raca, ngjyra, gjuha, feja, mendimet politike ose çdo mendim tjetër, origjina kombëtare ose shoqërore, përkatësia në një minoritet kombëtar, pasuria, lindja ose çdo situatë tjetër.
2. Askush nuk duhet të diskriminohet nga një autoritet publik për ndonjë nga arsyet e parashikuara në paragrafin 1.

Komisioni Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI)

Rekomandimi Nr. 15 i Politikës Së Përgjithshme të ECRI-t “Për Luftimin e Gjuhës së Urrejtjes”, miratuar më 8 Dhjetor 2015 .

Komisioni Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI):

.....

Duke pasur parasysh që, për qëllimet e këtij Rekomandimi të Politikës së përgjithshme, *gjuha e urrejtjes duhet të kuptohet si* avokim, inkurajim apo nxitje në çfarëdo formë të denigrimit, urrejtjes apo përgojimit të një personi apo grupe personash, si edhe si ngacmim, ofendim, stereotipizim, stigmatizim apo kërcënim ndaj personit apo grupi personash dhe justifikimi i të gjitha llojeve të mëparshme të shprehjes mbi shkaqet e "racës", ngjyrës, prejardhjes, përkatësisë kombëtare apo etnike, moshës, aftësisë së kufizuar, gjuhës, fesë apo besimit, seksit, gjinisë, identitetit gjinor, orientimit seksual dhe karakteristikave të tjera personale apo statusit;

.....

U rekomandon qeverive të Shteteve anëtare që:

.....

7. të përdorin fuqitë rregullatorë në drejtim të medias (përfshirë ofruesit e shërbimit të internetit, ndërmjetësit *online* dhe median sociale) që të promovojnë veprimet për të luftuar përdorimin e gjuhës së urrejtjes dhe të kontestojnë natyrën e papranueshme të saj, duke u siguruar njëkohësisht që masa të tilla të mos përbëjnë shkelje të lirisë së shprehjes dhe mendimit, përmes veprimeve të mëposhtme:

.....

c. të inkurajojnë monitorimin dhe dënimin e përdorimit dhe përhapjes së gjuhës së urrejtjes;

d. të inkurajojnë, kur është e nevojshme, vendosjen e kufizimeve ndaj përmbajtjes, programeve të filtrimit të fjalëve dhe teknikave të tjera të këtij lloji;

e. të stimulojnë trajnimin e përshtatshëm për redaktorët, gazetarët dhe personave të tjerë që punojnë në sektorin e medias mbi natyrën e gjuhës së urrejtjes dhe si mund të dekurajohet përdorimi i saj;

.....

8. të specifikojnë fushën e veprimit dhe zbatueshmërinë e përgjegjësisë sipas të drejtës civile dhe administrative në rastin e përdorimit të gjuhës së urrejtjes që synon apo ka pritshmërinë e arsyeshme që të nxitë aktet e dhunës, frikësimit, armiqësisë apo diskriminimit ndaj personave të shënjestruar, duke respektuar lirinë e shprehjes dhe mendimit, përmes veprimeve të mëposhtme:

a. të përcaktojnë përgjegjësitë e veçanta të autorëve të gjuhës së urrejtjes, të ofruesve të shërbimit të internetit, të forumeve online dhe shërbimeve të hostimit, të ndërmjetësve online, të platformave të mediave sociale, të moderatorëve të blogjeve dhe të subjekteve të tjera që zhvillojnë role të ngjashme;

b. të sigurojnë sa të jetë e mundur, përmes autorizimit ose miratimit të një autoriteti gjyqësor, që të urdhërohet fshirja e gjuhës së urrejtjes nga përmbajtja në internet dhe të bllokohen faqet e internetit që përdorin gjuhën e urrejtjes;

c. të sigurojnë sa të jetë e mundur, përmes autorizimit ose miratimit të një autoriteti gjyqësor, që të urdhërohen publikuesit e medias (përfshirë ofruesit e shërbimit të internetit, ndërmjetësit online dhe platformat e medias sociale) që të publikojnë një lajmërim ku pranojnë se një material i publikuar prej tyre përbënte gjuhë të urrejtjes;

.....

- **Rekomandimi KM/Rek (2022)16, i Komitetit të Ministrave, të Këshillit të Evropës, për shtetet anëtare për masat për luftën kundër gjuhës së urrejtjes (miratuar nga Komiteti i Ministrave më 20 Maj 2022 në sesionin e 132):**

Komiteti i Ministrave, sipas kushteve të nenit 15.b të Statutit të Këshillit të Evropës,

.....

Rekomandon që qeveritë e shteteve anëtare:

1. të marrë të gjitha masat e nevojshme për të siguruar zbatimin e shpejtë dhe të plotë të parimeve dhe udhëzimeve që i bashkëlidhen këtij rekomandimi;

.....

Shtojca e Rekomandimit CM/Rec(2022)16

2. Për qëllimet e këtij rekomandimi, gjuha e urrejtjes kuptohet si të gjitha llojet e shprehjeve që nxisin, promovojnë, përhapin ose justifikojnë dhunën, urrejtjen ose diskriminimin ndaj një personi ose grupi personash, ose që i denigrojnë ata, për të karakteristikës ose statusit real ose që i atribuohet, të tilla si “raca”, ngjyra, gjuha, feja, kombësia, origjina kombëtare ose etnike, mosha, aftësia e kufizuar, gjinia, identiteti gjinor dhe orientimi seksual.

4. Në vlerësimin e ashpërsisë së gjuhës së urrejtjes dhe përcaktimin e llojit të përgjegjësisë, nëse ka, duhet t'i atribuohet ndonjë shprehjeje specifike, autoritetet e shteteve anëtare dhe palët e tjera të interesuara, duke ndjekur udhëzimet e dhëna nga praktika gjyqësore përkatëse e Gjykatës, duhet të marrin të marrë parasysh faktorët e mëposhtëm dhe ndërveprimin ndërmjet tyre: përmbajtja e shprehjes; konteksti politik dhe social në kohën e shprehjes; qëllimi i folësit; roli dhe statusi i folësit në shoqëri; si shpërndahet apo përforcohet shprehja; aftësia e shprehjes për të çuar në pasoja të dëmshme, duke përfshirë afërsinë e pasojave të tilla; natyra dhe madhësia e audiencës dhe karakteristikat e grupit të synuar.

41. Media dhe gazetarët, në përpjekjet e tyre për të ofruar informacion të saktë dhe të besueshëm, duhet të shmangin përshkrimin stereotip poshtërues të individëve, grupeve dhe komuniteteve dhe t'u japin zë grupeve dhe komuniteteve të ndryshme në shoqëri, veçanërisht kur raportojnë për çështje me interes të veçantë publik dhe gjatë periudhave zgjedhore. Ata duhet të shmangin provokimin e paragjyqimeve dhe të bëjnë referencë të panevojshme për karakteristikat ose statusin personal.

- **Rekomandimi KM/Rek (2019) 1, miratuar nga Komiteti i Ministrave të Këshillit të Evropës⁴, “Parandalimi/Luftimi i Seksizmit”.**

⁴ Miratuar nga Komiteti i Ministrave më 27 korrik 2019 në takimin e 1342-të të zëvendësministrave.

Komiteti i Ministrave sipas Nenit 15.b të Statutit të Këshillit të Evropës,

....., Rekomandon që qeveritë e shteteve anëtare:

1. Të ndërmarrin masa për ta parandaluar dhe luftuar seksizmin dhe shfaqjet e tij në sferat publike dhe private dhe të inkurajojnë partnerët përkatës të zbatojnë legjislacionin, politikat dhe programet e duhura duke u bazuar në përkufizimin dhe udhëzimet e bashkëngjitura në këtë Rekomandim;
2. Të monitorojnë progresin në zbatimin e këtij Rekomandimi dhe të informojnë Komitetin (et) Drejtues kompetent(e) të Këshillit të Evropës për masat e ndërmarra dhe progresin e arritur në këtë fushë;
3. Të sigurojnë që ky Rekomandim, përfshirë shtojcën e tij, të përkthehet dhe t'iu shpërndahet (në formate të përdorshëm autoriteteve përkatëse dhe palëve të interesuara.

Shtojca e Rekomandimit KM/Rek(2019)1

Udhëzime për parandalimin dhe luftën kundër e seksizmit: masat për zbatim.

Përkufizimi

Për qëllime të këtij Rekomandimi, seksizmi nënkupton:

Çdo veprim, gjest, paraqitje vizuale, fjalë të thëna ose të shkruara, praktikë ose sjellje të bazuar në idenë se një person ose një grup personash është inferior për shkak të gjinisë së tyre, që ndodhë në sferën publike ose private, qoftë online apo offline, me qëllim ose efekt:

- i. të shkeljes së dinjitetit ose të drejtave thelbësore të një personi ose një grupi personash; ose
- ii. që rezulton me dëm fizik, seksual, psikologjik ose socio-ekonomik ose vuajtje për një person ose një grup personash; ose
- iv. të krijimit të një pengese për autonominë dhe realizimin e plotë të të drejtave të njeriut nga një person ose një grup personash; ose
- v. ruajtjes apo forcimit të stereotipeve gjinore.

II. Mjete dhe masa specifike për adresimin e seksizmit dhe sjelljes seksiste në zona të caktuara.

Disa fusha të veprimtarisë janë veçanërisht të prira ndaj akteve të seksizmit dhe/ose formave specifike të sjelljes seksiste; prandaj është me rëndësi parësore që përveç masave dhe mjeteve të rekomanduara në përgjithësi, të listuara në pjesën e mëparshme, të ndërmerren veprime të planifikuara për të parandaluar dhe luftuar seksizmin në këto zona,

.....

II.B. Gjuha e urrejtjes seksiste në internet dhe rrjete sociale.

Seksizmi në internet është i përhapur në të gjithë Evropën, me gra të prekura në mënyrë disproporcionale - veçanërisht gratë dhe vajzat e reja, gra gazetare, politike, figura publike dhe mbrojtëse të të drejtave njerëzore të grave. Sulmet në internet jo vetëm që prekin dinjitetin e grave, por gjithashtu mund të pengojnë gratë, qoftë edhe në vendin e punës, të shprehin mendimet e tyre dhe kjo rezulton me shtyrjen e tyre jashtë hapësirave në internet, duke dëmtuar të drejtën e fjalës dhe mendimit të lirë në një shoqëri demokratike, duke kufizuar mundësitë profesionale dhe duke thelluar deficitin demokratik gjinor.....

..... Ndonëse është pranuar se gjuha e urrejtjes raciste është në kundërshtim me standardet evropiane dhe ndërkombëtare të të drejtave të njeriut, e njëjta nuk është gjithmonë e vërtetë për gjuhën e urrejtjes seksiste ose misogyniste dhe politikat dhe legjislacioni aktual në të gjitha nivelet nuk kanë qenë në gjendje ta adresojnë këtë çështje në mënyrën e duhur. Prandaj, shtetet inkurajohen të marrin përgjegjësi për luftimin e gjuhës së urrejtjes dhe të sigurojnë që të njëjtat rregulla që ekzistojnë për gjuhën e urrejtjes raciale të vihen në zbatim edhe për gjuhën e urrejtjes seksiste sidomos kur bëhet fjalë për përdorimin e sanksioneve të legjislacionit penal.

Për më tepër, inteligjenca artificiale paraqet sfida në vete në lidhje me barazinë gjinore dhe stereotipet gjinore. Përdorimi i algoritmeve mund të transmetojë dhe forcojë stereotipet ekzistuese gjinore dhe në këtë mënyrë mund të kontribuojë në përjetësimin e seksizmit.

II.C. Produkte dhe shërbime në media, reklamime dhe komunikime të tjera.

Seksizmi në media - elektronike, të shtypit, transmetuese dhe audio - kontribuon në krijimin e një mjedisi që toleron dhe banalizon seksizmin "e përditshëm". Ai shprehet përmes:

- përshkrimeve seksuale, seksualizuese dhe raciale të grave, burrave, vajza dhe djemtë, përfshirë në reklama, filma, televizion, video lojëra dhe materiale pornografike;
 - raportimeve përçmuese ose minimizuese për pamjen, veshjen dhe sjelljen e grave, në vend të diskutimeve të barazpeshuara dhe të informuara rreth pikëpamjeve dhe mendimeve të tyre;
 - prezantimit dhe imagjinimit të grave dhe burrave në role stereotipike brenda familjes dhe komunitetit;
 - riprodhimit dhe përforcimit të stereotipeve gjinore në lidhje me viktimat e dhunës me bazë gjinore;
 - përfaqësimit jo të barabartë dhe mungesës së pjesëmarrjes domethënëse të grave në role të ndryshme profesionale dhe informuese (eksperte, komentuese), veçanërisht në lidhje me gratë e pakicave.
- **Akte të Organizatës së Kombeve të Bashkuara. (OKB)**

Konventa e Kombeve të Bashkuara “Për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave” (CEDAW)

Neni 1

Për qëllimet e kësaj Konvente, termi "diskriminim ndaj grave" nënkupton çdo dallim, përjashtim ose kufizim që bëhet mbi bazën e gjinisë, e që ka për pasojë ose për qëllim të dëmtojë, ose të shfuqizojë njohjen, gëzimin ose ushtrimin nga gratë, pavarësisht nga statusi i tyre martesor, mbi bazën e barazisë së burrave dhe të gruavë, të të drejtave dhe të lirive themelore të njeriut në fushën politike, ekonomike, shoqërore, kulturore, civile ose në çdo fushë tjetër.

Neni 2

Shtetet palë dënojnë diskriminimin ndaj grave në të gjitha format, pranojnë të ndjekin me të gjitha mjetet e përshtatshme dhe pa vonesë, një politikë të eliminimit të diskriminimit kundrejt grave...

Neni 3

Shtetet palë do të marrin të gjitha masat e përshtatshme në të gjitha fushat, veçanërisht në ato politike, shoqërore, ekonomike dhe kulturore, duke përfshirë edhe legjislaionin, për të siguruar zhvillimin e plotë dhe përparimin e grave me qëllim që t'u garantojnë atyre ushtrimin dhe gëzimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut mbi bazën e barazisë me burrat.

Neni 5

Shtetet palë do të marrin të gjitha masat e përshtatshme:

- a. Për të ndryshuar karakteristikat dhe modelet sociale e kulturore të sjelljes së burrave dhe të grave, në mënyrë që të arrijnë të zhdukin paragjykimet dhe praktikak zakonore, dhe të gjitha praktikak e tjera që mbështeten në idenë e inferioritetit ose të superioritetit të njërit apo të tjetrës gjini ose në rolet stereotipe të burrave dhe të grave;

Rekomandimi i Përgjithshëm nr. 28 mbi detyrimet thelbësore të shteteve palë sipas nenit 2 të Konventës për Eliminimin e të gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave, miratuar Komiteti i Kombeve të Bashkuara për Eliminimin e Diskriminimit ndaj Grave (CEDAW)

8. Neni 2 u bën thirrje shteteve palë të dënojnë diskriminimin ndaj grave në "të gjitha format e tij", ndërsa neni 3 i referohet masave të përshtatshme që Shtetet palë pritet të marrin "në të gjitha fushat" për të siguruar zhvillimin dhe përparimin e plotë të grave. Nëpërmjet këtyre dispozitave, Konventa parashikon shfaqjen e formave të reja të diskriminimit që nuk ishin identifikuar në kohën e hartimit të saj.

9. Sipas nenit 2, shtetet palë duhet të trajtojnë të gjitha aspektet e detyrimeve të tyre ligjore sipas Konventës për të respektuar, mbrojtur dhe përmbushur/realizuar të drejtën e grave për mosdiskriminim dhe për gëzimin e barazisë..... *Detyrimi për të mbrojtur* kërkon që shtetet palë të mbrojnë gratë nga diskriminimi nga aktorët privatë dhe të ndërmarrin hapa që synojnë drejtpërdrejt eliminimin e praktikave zakonore dhe të të gjitha praktikave të tjera që

paragjykojnë dhe përjetësojnë nocionin e inferioritetit ose epërsisë së secilës prej gjinive, si dhe të stereotipeve për burrat dhe gratë.

22. I pandashmëm nga parimi i barazisë midis burrave dhe grave, ose barazisë gjinore, është koncepti që të gjitha qeniet njerëzore, pavarësisht nga seksi, janë të lirë të zhvillojnë aftësitë e tyre personale, të ndjekin karrierën e tyre profesionale dhe të bëjnë zgjedhje pa kufizimet e vendosura nga stereotipet, role dhe paragjykime të ngurta gjinore.....

Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike

Neni 2

1. Çdo shtet palë i këtij Pakti zotohet të respektojë dhe t'u sigurojë të gjithë njerëzve që ndodhen në territorin e tij dhe që varen nga juridiksioni i tij, të drejtat e njohura në këtë Pakt, pa kurrfarë dallimi të bazuar në racë, ngjyrë, seks, gjuhë, fe, opinion politik ose çdo opinion tjetër, origjinë kombëtare apo shoqërore, pasuri, lindje ose çdo gjendje tjetër.

Neni 5

1. Asnjë dispozitë e këtij Pakti nuk mund të interpretohet asisoj sikur i njeh një shteti, një grupi ose një personi çfarëdo të drejte për të zhvilluar ndonjë veprimtari ose për të kryer një veprim që synon prishjen e të drejtave dhe lirive të njohura në këtë Pakt ose kufizimin e tyre në një shkallë më të gjerë se sa parashikohet me këtë Pakt.

Neni 19

1. Secili duhet të ketë të drejtën e opinionit pa ndonjë ndërhyrje.
2. Secili duhet të ketë të drejtën e lirisë së shprehjes; kjo e drejtë përfshin lirinë e kërkimit, marrjes dhe përhapjes së informacioneve dhe ideve të të gjitha llojeve, pavarësisht nga kufijtë, qoftë me gojë, me shkrim, në formë të shtypur ose artistike, ose me çdo mjet tjetër të zgjedhur prej tij.
3. Ushtrimi i lirive të parashikuara në paragrafin 2 të këtij neni, nënkupton detyra dhe përgjegjësi të posaçme. Për rrjedhojë ai mund t'u nënshtrohet disa kufizimeve të cilat duhet të përcaktohen shprehimisht me ligj dhe të jenë të domosdoshme:

(a) Për respektimin e të drejtave ose të reputacionit të të tjerëve;

(b) Për mbrojtjen e sigurisë kombëtare, të rendit publik, të shëndetit ose të moralit publik.

Neni 26

Të gjithë njerëzit janë të barabartë përpara ligjit dhe kanë të drejtë mbrojtjeje të barabartë të ligjit pa kurrfarë dallimi. Lidhur me këtë, ligji duhet të ndalojë çdo diskriminim dhe të garantojë për të gjithë, mbrojtje të barabartë dhe efektive, kundër çdo diskriminimi e sidomos për shkak të racës,

ngjyrës, seksit, gjuhës, fesë, opinionit politik dhe çdo opinioni tjetër, origjinës kombëtare apo shoqërore, pasurisë, lindjes ose çdo situatë tjetër.

- Akte të Bashkimit Evropian

Zbatimi dhe interpretimi i legjislacionit kombëtar, i cili është përafruar plotësisht ose pjesërisht me legjislacionin e Bashkimit Evropian (BE), në kuadër të procesit të integritit të Shqipërisë në BE, bëhet duke mbajtur në konsideratë kuadrin ligjor të BE.

Karta e të Drejtave Themelore të Bashkimit Evropian.

Neni 11

Liria e shprehjes dhe e informimit

1. Kushdo ka të drejtën e lirisë së shprehjes. Kjo e drejtë përfshin lirinë e mendimit si edhe për të marrë e për të dhënë informacion dhe ide pa ndërhyrje nga autoriteti publik dhe pavarësisht nga kufijtë.
2. Liria dhe pluralizmi i medias respektohen.

Neni 20

Barazia para ligjit

Të gjithë janë të barabartë para ligjit.

Neni 21

Mosdiskriminimi

1. Ndalohet çdo lloj diskriminimi për shkaqe të tilla siç janë gjinia, raca, ngjyra, origjina etnike apo sociale, tiparet gjenetike, gjuha, feja apo besimi, mendimet politike apo të llojeve të tjera, përkatësia në një pakicë kombëtare, prona, lindja, aftësia e kufizuar, mosha apo orientimi seksual. 2. Brenda fushës së zbatimit të Traktateve dhe pa cenuar asnjë prej dispozitave të caktuara të tyre, ndalohet çdo diskriminim për shkak të shtetësisë.

Neni 23

Barazia midis grave dhe burrave

Barazia midis grave dhe burrave garantohet në të gjitha fushat, përfshirë marrjen në punë, punën dhe shpërblimin për punën

Neni 52

Fusha e veprimit dhe interpretimi i të drejtave dhe parimeve

1. Çdo kufizim për ushtrimin e të drejtave dhe lirive që njihen nga kjo Kartë mund të vendoset vetëm me ligj dhe të respektojë thelbin e këtyre të drejtave dhe lirive. Mund të bëhen kufizime, në përputhje me parimin e proporcionalitetit, vetëm nëse ato janë të nevojshme dhe nëse në të vërtetë i përmbushin objektivat e interesit të përgjithshëm të njohura nga Bashkimi apo nevojën për të mbrojtur liritë dhe të drejtat e të tjerëve.

3. Për atë që të drejtat që përmban kjo Kartë përputhen me të drejtat që garantohen nga Konventa për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut, kuptimi dhe fusha e veprimit të këtyre të drejtave është e njëjtë me ato të të drejtave që parashikon kjo Konventë. Kjo dispozitë nuk e pengon të drejtën e Bashkimit që të parashikojë një mbrojtje më të gjerë.

Neni 53

Niveli i mbrojtjes

Në këtë Kartë asgjë nuk interpretohet si kufizuese apo cenuese për të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, ashtu siç njihen, në fushat përkatëse të zbatimit nga e drejta e Bashkimit dhe e drejta ndërkombëtare si dhe nga marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Bashkimi dhe Shtetet Anëtare janë palë, përfshirë Konventën Europiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut, dhe nga kushtetutat e Shteteve Anëtare.

Neni 54

Ndalimi i abuzimit me të drejtat

Në këtë Kartë asgjë nuk interpretohet se nënkupton të drejtën për t'u angazhuar në veprimtari apo për të kryer ndonjë veprim që synon shkatërrimin e ndonjë prej të drejtave dhe lirive të njohura nga kjo Kartë apo kufizimin e tyre në një masë më të madhe nga ç'parashikohet këtu.

- Legjislacioni kombëtar

Ligji Nr.10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar⁵

Neni 1

Objekti

⁵ Përafuar plotësisht me:

1. 32000L0043, Direktivën e Këshillit 2000/43/KE të 29 qershorit 2000 për “Zbatimin e parimit të trajtimit të barabartë ndërmjet personave pavarësisht prejardhjes racore apo etnike”.
2. 32000L0078, Direktivën e Këshillit 2000/78/KE të 27 nëntorit 2000 për “Përcaktimin e një kuadri të përgjithshëm për trajtimin e barabartë në punësim dhe marrëdhëniet gjatë punës”.
3. 32004L0113, Direktivën e Këshillit 2004/113/KE të 13 dhjetorit 2004 për “Zbatimin e parimit të trajtimit të barabartë ndërmjet burrave dhe grave në mundësinë për të pasur dhe për t'u furnizuar me mallra dhe shërbime”.
4. 32006L0054, Direktivën e Parlamentit Europian dhe të Këshillit 2006/54/KE të 5 korrikut 2006 për “Zbatimin e parimit të mundësive të barabarta dhe të trajtimit të barabartë të burrave dhe grave në çështjet e punësimit dhe marrëdhëniet gjatë punës”.

Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, *gjininë*, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër.

Neni 3

Përkufizimet

1. “*Diskriminim*” është çdo dallim, përjashtim, kufizim ose preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim ose pasojë pengesën ose bërjen të pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët të të drejtave e lirive themelore të njohura nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe nga ligjet në fuqi.

8. “*Gjuha e urrejtjes*” është çdo formë e shprehjes në publik, me çdo mjet, e promovimit, nxitjes së denigrimit, urrejtjes ose shpifjes, çdo shqetësim, fyerje, stereotip negativ, stigmatizim ose kërcënim ndaj një personi ose grupi personash, si dhe çdo justifikim i të gjitha formave të shprehjes e bazuar në një listë joshteruese të shkaqeve, sipas nenit 1 të këtij ligji.

Neni 5

Ndalimi i diskriminimit

1. Ndalohet diskriminimi për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji dhe mosmarrja në shqyrtim, sipas rasteve të përmendura në nenin 3 të këtij ligji, e një ankimi ose procedure, si dhe çdo forme tjetër sjelljeje që pengon zbatimin e parimit të trajtimit të barabartë.

Neni 7

Mbrojtja nga diskriminimi

1. Çdo veprim ose mosveprim i autoriteteve publike ose i personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë ose privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta ose të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë ose grupe të tjera personash, përbën diskriminim.

Neni 21

Komisioneri

1. Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, më poshtë komisioneri, siguron mbrojtjen efektive nga diskriminimi dhe nga çdo formë sjelljeje që nxit diskriminimin.

Neni 32

Kompetencat

1. Komisioneri ka kompetencë:

b) të shqyrtojë ankesat nga organizatat që kanë një interes të ligjshëm për të vepruar në emër dhe me pëlqimin me shkrim të individëve ose grupeve të individëve që pretendojnë se ka ndodhur diskriminimi ose në emër të tyre për çështje që lidhen me interesa kolektive;

dh) të monitorojë zbatimin e këtij ligji si dhe të ligjit “Për barazinë gjinore në shoqëri”;

f)dhe të bëjë rekomandime për çfarëdo lloj çështjeje që lidhet me diskriminimin;

Ligji Nr.9970, datë 24.7.2008 “Për Barazinë Gjinore në Shoqëri”

Neni 3

Parimet themelore

1. Ky ligj bazohet në parimin e barazisë e të mosdiskriminimit dhe në parimet e tjera, të sanksionuara nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, nga konventa “Për eliminimin e të gjitha formave të diskriminimit ndaj gruas”, si dhe nga të gjitha aktet e tjera ndërkombëtare, të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë.

2. Dispozitat e këtij ligji nuk duhet të interpretohen apo zbatohen në mënyrë që të kufizojnë apo reduktojnë garancitë për arritjen e barazisë gjinore, të shprehura në aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, *acquis communautaire* të Bashkimit Europian, konventa “Për eliminimin e të gjitha formave të diskriminimit ndaj gruas”.

Neni 26

Barazia gjinore në media

1. Media ndihmon në rritjen e vetëdijes së përgjithshme për barazinë e femrave dhe të meshkujve:

a) përmes raportimit jodiskriminues mbi baza gjinore;

b) përmes përdorimit të terminologjisë neutrale në aspektin gjinor;

c) përmes shmangies së stereotipave gjinorë në veprimtarinë e vet.

2. Ndalohet transmetimi, botimi dhe publikimi i materialeve dhe i informacioneve, që përmbajnë apo nënkuptojnë dallime poshtëruese apo fyese, përjashtime apo kufizime të njërës prej gjinive, në bazë të diskriminimit për shkak të gjinisë.

Ligj Nr. 97/2013 “Për Mediat Audiovizive në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar⁶.

Neni 3

Përkufizime

Në këtë ligj termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

36/1. “*Seksizëm*” është çdo akt, veprim, gjest, përfaqësim vizual, fjalë të shkruara ose të thëna në median audiovizive, praktika ose sjellje të bazuara në idenë se një person ose grup personash është inferior për shkak të gjinisë, që ndodh në sferën publike ose private, *online* ose *offline*, me efekt dhe qëllim dhunimin e dinjitetit të njeriut, të drejtat dhe liritë themelore të një personi apo grupi personash, shtetas shqiptarë, të huaj apo pa shtetësi, që rezulton në dëm ose vuajtje fizike, seksuale, psikologjike ose socio-ekonomike ndaj një personi apo grupi personash, shtetas shqiptarë, të huaj apo pa shtetësi ose që krijon apo ushqen krijimin e një mjedisi që ngjall frikë, armiqësor, degradues, fyes ose poshtërues, ose ushqen apo synon ruajtjen dhe përforcimin e stereotipave gjinorë.

Neni 32

Rregulla të përgjithshme për ofruesit e shërbimeve mediatike audio dhe/ose audiovizive dhe për ofruesit e platformave të shpërndarjes së videove

4. Ofruesit e shërbimeve mediatike audiovizive, si dhe ofruesit e platformave të shpërndarjes së videove nuk transmetojnë programe me përmbajtje që:

a) nxisin dhunë ose urrejtje kundrejt një grupi personash ose një anëtari të një grupi mbi baza të tilla, si: gjinia, raca, ngjyra, origjina etnike ose shoqërore, tiparet gjenetike, gjuha, feja, besimi, opinionimi politik, kombësia, anëtarësimi i një pakice kombëtare, prona, lindja, paaftësia, mosha apo orientimi seksual, si dhe çdo formë tjetër diskriminimi sipas legjislacionit në fuqi për mbrojtjen nga diskriminimi;

Neni 33

Detyrimet e OSHMA-ve

1. Ofruesi i shërbimit mediatik audioviziv duhet:

.....

ç) të mos cenojë dinjitetin dhe të drejtat themelore të njeriut;

.....

⁶ Ky ligj është përafuar plotësisht me direktivën 2010/13/BE të Parlamentit Evropian dhe Këshillit, datë 10 mars 2010 “Për koordinimin e disa dispozitave të parashikuara me ligj, rregullore apo akte administrative në shtetet anëtare, lidhur me ofrimin e shërbimit të transmetimeve me zë dhe figurë” (Direktiva për Shërbimin Mediatik me Zë dhe Figurë, versioni i kodifikuar).

Kodi i Transmetimit për Mediat Audiovizive, miratuar me vendimin nr.60, datë 10.07.2023, të Autoritetit të Mediave Audiovizive (AMA)

Kodi i Transmetimit, i hartuar dhe i miratuar nga AMA, sipas detyrimit të parashikuar në nenin 46 të ligjit nr. 97/2013, “Për mediat audiovizive në Republikën e Shqipërisë” i ndryshuar, vendos rregullat, standardet dhe praktikatat e transmetimit në përputhje me përcaktimet e akteve ligjore dhe nënligjore....

Përkufizime

Termat e mëposhtëm kanë këto kuptime në Kodin e Transmetimit:

9. “Gjuha e urrejtjes” është çdo lloj shprehje, që nxit, promovon, përhap ose justifikon dhunën, urrejtjen ose diskriminimin ndaj një personi ose grupi personash, ose që i denigron ata, për shkak të karakteristikave ose statusit të tyre personal real ose të atribuar, bazuar në: racë, ngjyrë, gjuhë, besim, kombësi, origjinë kombëtare ose etnike, përkatësi shoqërore, moshë, paaftësi, gjini, identitet gjinor, orientim seksual si dhe çdo formë tjetër diskriminimi sipas legjislacionit në fuqi për mbrojtjen nga diskriminimi. Gjuha e urrejtjes mund të marrë formën e fjalëve të shkruara ose të shqiptuara, ose forma të tjera si foto, imazhe, shenja, simbole, muzikë, vepër skenike ose video.

27. “Stereotip gjinor” është paragjykimi, sipas të cilit femrave dhe meshkujve u paracaktohen në mënyrë arbitrare karakteristika dhe role të kufizuara sipas gjinisë.

28. “Shprehja” përfshin fjalë dhe publikime të çfarëdo forme, përfshirë edhe ato përmes medias elektronike, si edhe përhapjen dhe ruajtjen e tyre. “Shprehja” përfshin gjithashtu edhe përdorimin e sjelljes - si p.sh. gjesteve - për të komunikuar një ide, mesazh ose mendim apo formave të tjera si foto, imazhe, shenja, simbole, muzikë, vepër skenike ose video.

Seksioni 1

Parimet Themelore

Parimet themelore që përbëjnë bazën e zhvillimit të veprimtarisë audio dhe audiovizive, e cila mbështetet në garantimin e lirisë dhe pluralizmit të mjeteve të komunikimit audio dhe audioviziv janë si më poshtë vijon:

1.1 Operatorët e shërbimit mediatic audioviziv, gjatë zhvillimit të veprimtarisë së tyre respektojnë, garantojnë dhe promovojnë liritë dhe të drejtat e njeriut, lirinë e shprehjes, të drejtën e informimit, parimin e mosdiskriminimit dhe mbrojtjen e të dhënave personale.

1.6 Në transmetimet audio dhe audiovizive nuk duhet të përdoren shprehje, që përmbajnë gjuhë urrejtje, denigrim ose stigmatizim kundër një personi ose grupi personash, nuk duhet të përdoret gjuhë që promovon, nxit ose justifikon dhunën ndërmjet shtetasve në përgjithësi, dhunën me bazë

gjinore në veçanti, radikalizmin, ekstremizmin dhe terrorizmin ose që nxit urrejtjen e grindjet për shkak të kombësisë, etnisë, besimit fetar, gjinisë, identitetit gjinor, orientimit seksual. Në transmetimet audio dhe audiovizive duhet të merren të gjitha masat e nevojshme për të ndaluar, kundërvepruar, kundërshtuar dhe hedhur poshtë çdo shprehje të tillë.

Seksioni 5

Parandalimi e Luftimi i Diskriminimit Gjinor dhe Promovimi i Barazisë Gjinore

5.1 OSHMA-të garantojnë respektimin e dinjitetit njerëzor dhe ndalojnë çdo diskriminim dhe dhunim me bazë gjinore në çfarëdo formë të shprehjes së tyre në transmetimet audio dhe audiovizive.

5.2 OSHMA-ve u ndalohet të përdorin gjuhë urrejtjeje mbi baza seksiste në të gjitha programet, përfshirë edhe reklamat si dhe të promovojnë drejtpërdrejt ose tërthorazi diskriminimin me bazë gjinore.

5.9 OSHMA-të inkurajohen të bashkëpunojnë me institucionet e barazisë, organizatat e medias dhe të shoqërisë civile dhe institucionet e specializuara në fushën e barazisë gjinore, për të promovuar portretizimin jostereotipik të gjinive në media dhe në reklama si edhe për të promovuar komunikimin me ndjeshmëri gjinore.

5.10 OSHMA-të inkurajohen të hartojnë, miratojnë dhe zbatojnë politika dhe mekanizma vetërregullues për eliminimin e seksizmit, përfshirë gjuhën e urrejtjes seksiste në transmetimet audio dhe audiovizive, përfshirë reklamat dhe në sektorë të tjerë të punës së tyre, duke u mbështetur në standarde ndërkombëtare të gjithëpranuara, si treguesit e raportimit me ndjeshmëri gjinore të UNESCO-s, Udhëzimet e Këshillit të Evropës dhe të OSBE-së.

Seksioni 7

Parandalimi dhe Luftimi i Gjuhës së Urrejtjes

7.1 OSHMA-të respektojnë dhe promovojnë diversitetin, dialogun, respektin e ndërsjellë dhe mirëkuptimin mbarëshoqëror.

7.2 Materiali që përmban gjuhë urrejtjeje nuk përfshihet në programet audio dhe audiovizive. Rastet përjashtimore përcaktohen prej kontekstit profesional.

7.4 Gazetarët dhe drejtuesit e programeve audio dhe audiovizive, të prodhuara nga OSHMA-të, nuk duhet të përfshihen në retorika, që fyejnë ose denigrojnë individë për shkak të gjinisë, moshës, racës, ngjyrës, gjuhës, besimit fetar, origjinës kombëtare ose etnike, aftësisë së kufizuar, identitetit gjinor ose orientimit seksual.

7.5 Gazetarët dhe drejtuesit e programeve audio dhe audiovizive, të prodhuara nga OSHMA-të, kundërshtojnë dhe hedhin poshtë retorikën e të ftuarve apo pjesëmarrësve, që fyejnë ose denigrojnë individë të ftuar apo pjesëmarrës sipas karakteristikave të përshkruara në paragrafin 7.4.

7.10 OSHMA-të parandalojnë dhe ndalojnë stereotipizimin negativ dhe stigmatizimin e grupeve shoqërore të caktuara.

7.13 OSHMA-të promovojnë veprimet për të luftuar përdorimin e gjuhës së urrejtjes dhe kontestuar natyrën e papranueshme të saj, duke respektuar lirinë e shprehjes dhe mendimit.

7.14 OSHMA-të krijojnë mekanizmat vetërregullatorë, rishikojnë kodet e sjelljes dhe miratojnë ndryshimet e nevojshme për të adresuar parandalimi e gjuhës së urrejtjes gjatë zhvillimit të veprimtarisë së tyre.

7.16 OSHMA-të mundësojnë kanale efektive të raportimit të gjuhës së urrejtjes dhe monitorojnë së brendshmi përdorimin dhe përhapjen e gjuhës së urrejtjes. Në rast të konstatimit të përdorimit të gjuhës së urrejtjes gjatë veprimtarisë audio/ audiovizive, ato duhet të reagojnë, ta dënojnë atë dhe të promovojnë vlerat dhe parimet.

IV. Analiza ligjore e fakteve dhe provave.

Rezulton se, në datën 12.06.2024, në Top Albania Radio, është publikuar emisioni “Ndryshe”, nën moderimin e moderatorëve S. Rr , A. P dhe V.U , ku ka qenë i ftuar z. B.K , regjisor, skenarist, karikaturist dhe aktor. Emisioni “Ndryshe” sipas përshkrimit të emisionit që Top Albania Radio bën në faqen e saj të internetit, pasqyrohet se, është një emision ku politika dhe aktualiteti, shihen ndryshe, si dhe : *“Shkundja sarkastike e realitetit politik dhe social që jetojmë me një prej figurave më të pëlqyera të humorit shqiptarë si edhe një prej personazheve më të dashura të televizionit. Pse Shqipëria është kjo që është, pse shqiptarët janë siç janë, një vështrim plot humor mbi jetën që bëjmë që do t’ju sjellë gjëndje të mirë shpirtërore përpara se të mbyllni ditën tuaj”*⁷.

Gjatë diskutimit të zhvilluar midis z. B.K , i ftuar në këtë emision dhe moderatorëve S. Rr , A. P dhe V.U , të gjithë të sipërcituariat në cilësinë e subjekteve kundër të cilëve është paraqitur ankesa, është zhvilluar biseda e cila është pasqyruar më sipër në këtë vendim, ku ndër të tjera z. K. shpreh se, *“Femër që shkruan humor, nuk ka.”*, *“Sepse humorit është privilegj i të mençurve”*, *“A e keni vënë re që ka shumë barsaleta për femrat? - I sajojnë meshkujt.”*, *“Po a e dini që ka shumë barsaleta për meshkujt? I sajojnë prapë meshkujt. - I sajojnë prapë meshkujt, se femrat nuk kanë kapacitet për të sajuar barsaleta.”* Pas deklaratave të mësipërme diskutimi dhe biseda është shoqëruar nga i ftuari dhe moderatorët me të qeshura, me gjestikulacione të tipit “shtrengim duarsh” dhe me shprehje mbështetëse për deklaratat e bëra nga z.K. si *“Lëre se fole qartë”*, *“Foli qartë”*. Pjesë nga emisioni ku janë bërë deklaratat e mësipërme dhe pjesa e diskutimit dhe bisedës nga janë shkëputur ato, e cila është pasqyruar si më sipër në vendim, është publikuar nga Top Albania Radio në faqen internetit dhe rrjetet sociale në YouTube dhe Instagram me titullin: *“Femrat nuk kanë kapacitet për të sajuar barcaleta”*, *B.K lë moderatorët pa fjalë”*.

Pala ankuese, paraqiti ankesën nr.133, datë 18.06.2024, duke kërkuar nga Komisioneri, konstatimin e diskriminimit nga ana e: z. B.K , i ftuar në emision dhe artikules i deklaratave të forta mizhogjinie; z. A. P , z.S. Rr dhe z.V.U , moderatorë të emisionit të cilët mbështesin gjatë transmetimit të emisionit me shtrengimin e dorës/gjestikulacion e të qeshura deklaratat

⁷ <https://www.topalbaniaradio.com/v7/ndryshe/>

diskriminuese të z. B.K ; si dhe Top Albania Radion, e cila ka dhënë hapësirë dhe ka përhapur në media diskriminimin gjinor dhe mizogjenizmin.

Në radhë të parë, Komisioneri do të vlerësojë nëse deklarat dhe gjuha e përdorur nga z.B.K konsiderohen një ushtrim në tejkalim të lirisë së fjalës dhe diskriminojnë gratë për shkak të gjinisë, për të vijuar më tej me individualizimin e përgjegjësive për secilin prej subjekteve, në rast se një gjë e tillë do të gjejë zbatim.

Dinjiteti i njeriut dhe të drejtat dhe liritë e tij, janë në bazat e shtetit shqiptar. Detyrimi i shtetit është, jo vetëm të mos i cënojë vetë ato, por ai duhet të marrë masa dhe të ofrojë garancitë e duhura për të garantuar mos cënimin e tyre nga privatët, pra shteti duhet të marrë të gjitha masat për t'i mbrojtur dhe për të garantuar gëzimin e tyre nga të gjithë individët.

Barazia dhe mosdiskriminimi, janë gur themeli i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, por edhe i të drejtës ndërkombëtare për mbrojtjen e të drejtave të njeriut, të cilat janë ratifikuar nga vendi ynë duke u bërë pjesë të rendit të brendshëm juridik, menjëherë pas Kushtetutës dhe me epërsi ndaj ligjeve kombëtare.

Barazia gjinore është thelbësore për mbrojtjen e të drejtave të njeriut, funksionimin e demokracisë dhe qeverisjen e mirë, respektimin e sundimit të ligjit dhe promovimin e mirëqenies për të gjithë, që ngërthen në vete të drejta të barabarta për gratë dhe burrat, vajzat dhe djemtë, si dhe të njëjtin vizibilitet, fuqizim, përgjegjësi dhe pjesëmarrje në të gjitha sferat e jetës publike dhe private, dhe që nënkupton një qasje dhe ndarje të barabartë të burimeve midis grave dhe burrave⁸. Diskriminimi për shkak të seksit dhe/ose gjinisë shkel parimet e barazisë së të drejtave dhe të respektimit të dinjitetit njerëzor, pengon pjesëmarrjen në të njëjtat kushte të grave dhe burrave, vajzave dhe djemve, në jetën politike, shoqërore, ekonomike dhe kulturore, pengon ngritjen e mirëqenies së shoqërisë e të familjes, dhe vështirëson më tepër zhvillimin e potencialeve të grave dhe burrave, vajzave dhe djemve.

Liria e shprehjes është një e drejtë Kushtetuese. Liria e shprehjes, përfshin lirinë e mendimit dhe lirinë për të marrë dhe për të shprehur ose për të dhënë informacione dhe ide pa ndërhyrje. Liria e mendimit dhe e shprehjes janë thelbësore për çdo shoqëri dhe përbëjnë gurin e themelit për zhvillimin e çdo personi dhe çdo shoqërie të lirë dhe demokratike.

Liria e mendimit, nuk i nënshtrohet asnjë kufizimi apo ndërhyrje. Asnjë person nuk mund të jetë subjekt i asnjë ndalimi ose kufizimi, për shkak të mendimeve/opinioneve të tij aktuale, të perceptuara apo të supozuara. Të gjitha format e mendimit janë të mbrojtura, duke përfshirë mendimet politike, shkencore, historike, morale ose të natyrës fetare. Liria e shprehjes, përfshin shprehjen/dhënien dhe marrjen e komunikimeve në çfarëdo lloj forme të ideve dhe mendimeve, të cilat janë të transmetueshme tek të tjerët. Kjo lloj lirie nuk është absolute dhe është subjekt i kufizimeve. Ushtrimi i lirisë së shprehjes përmban në vetvete detyrime dhe përgjegjësi.

⁸ Rekomandimi KM/Rek (2019) 1 “Parandalimi/Luftimi i Seksizmit”.

Liria e shprehjes është subjekt i kufizimeve sipas përcaktimit të nenit 17, të Kushtetutës. Sipas kësaj dispozite kushtetuese, kufizimi i të drejtave dhe lirive të parashikuara në Kushtetutë mund të vendoset vetëm me ligj, për një interes publik ose për mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve. Kufizimi duhet të jetë në përpjesëtim me gjendjen që e ka diktuar atë. Këto kufizime nuk mund të cenojnë thelbin e lirive dhe të të drejtave dhe në asnjë rast nuk mund të tejkalojnë kufizimet e parashikuara në Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Referuar KEDNJ, kufizimi i këtyre të drejtave përcaktohet nga neni 9/2 dhe 10/2 si dhe nenit 17 të saj. Duke mbajtur parasysh, hierarkinë e normave juridike të sanksionuara në nenin 116 të Kushtetutës, i cili sanksionon epërsinë e të drejtës ndërkombëtare të ratifikuar nga Republika e Shqipërisë mbi ligjet e brendshme, Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore, në referim edhe të evokimit që i bëhet asaj në nenin 17/2 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, merr një status kushtetues në të drejtën tonë të brendshme. Për rrjedhojë edhe praktika e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (KEDNJ), me anë të të cilave bëhet interpretimi i Konventës, ka fuqinë e Konventës.

Këto parashikime shkojnë në të njëjtën linjë edhe me rregullimin dhe nivelin e kufizimeve të zbatueshme për këto të drejta, të parashikuara nga traktatet e të drejtave të njeriut në kuadër të Kombeve të Bashkuara, të cilat vendi ynë i ka ratifikuar, sikurse është Pakti për të Drejtat Civile dhe Politike. Ky traktat i të drejtave të njeriut rregullon ushtrimin dhe kufizimet e zbatueshme për këto të drejta në nenet 18/3 dhe 19/3 të tij të marra së bashku me nenin 20/2.

Sipas Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (në vijim GJEDNJ), kufizimet e vendosura nga neni 10/2 i KEDNJ, zbatohen jo vetëm për “informacionet” ose “idetë” që priten në mënyrë të favorshme ose konsiderohen si jofyese ose si çështje indiferente, por edhe për ato që ofendojnë, tronditin ose shqetësojnë shtetin ose çdo sektor të popullsisë. Të tilla janë kërkesat e atij pluralizmi, tolerance dhe mendjegjerësie, pa të cilat nuk ka “shoqëri demokratike”. Kjo do të thotë, ndër të tjera, se çdo “formalitet”, “kusht”, “kufizim” ose “dënim” i vendosur në këtë sferë duhet të jetë në proporcion me qëllimin legjitim të ndjekur”. (*Handyside kundër Mbretërisë së Bashkuar, vendimi datë 7 dhjetor 1976, paragrafi 49*).

Toleranca dhe respekti për dinjitet të barabartë të të gjitha qenieve njerëzore përbëjnë themelet e një shoqërie demokratike dhe pluraliste. Duke qenë kështu, si një çështje parimi mund të konsiderohet e nevojshme që në shoqëri të caktuara demokratike të dënohen apo edhe të parandalohen të gjitha format e shprehjes të cilat përhapin, nxisin, promovojnë apo justifikojnë urrejtjen të bazuar tek mungesa e tolerancës. (*Erbakan kundër Turqisë, vendimi 6 korrik 2006, paragrafi 56*)

Mbështetur në paragrafin 2, të nenit 10 të KEDNJ-së, autoritetet vendase në çdonjërin nga Shtetet Kontraktues mund të ndërhyjnë me ushtrimin e lirisë së shprehjes, kur plotësohen 3 (tre) kushte së bashku⁹:

⁹ Carss-Frisk, M., Një udhëzues për zbatimin e Nenit 10 të Konventës Evropiane - Liria e Shprehjes;

1. Ndërhyrja (në kuptimin e “formalitetit”, “kushtit” ose “sanksionit”) parashikohet me ligj;
2. Ndërhyrja ka si qëllim të mbrojtë një ose më shumë nga interesat ose vlerat e mëposhtme: sigurimin kombëtar; integritetin territorial; sigurinë publike; ndalimin e krimit dhe mbrojtjen e rendit; mbrojtjen e shëndetit; moralit; reputacionin ose të drejtat e të tjerëve; ndalimin e zbulimit të informacionit të marrë në konfidencë, dhe garantimin e autoritetit të paanshmërisë së gjyqësorit;
3. Ndërhyrja është e nevojshme në një shoqëri demokratike.

Nevoja për të mbrojtur “të drejtat e të tjerëve” është një moment i rëndësishëm kufizues për të drejtën e shprehjes. Në çështjen *Engels and Others*, GJEDNJ është shprehur se: “*nuk ka arsye që të mohosh lirinë e shprehjes, por vetëm të dënosh ushtrimin abuziv të asaj lirie.....*¹⁰”.

Sa më sipër rezulton se, kufizimi i lirisë së shprehjes, është një kërkesë e imponuar nga parashikimi që bëhet në ligjin “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, i ndryshuar, i cili sanksionon se gjuha e urrejtjes përbën një nga format e shfaqjes së diskriminimit dhe se çdo formë e shprehjes e ushtruar në kundërshtim me këtë ligj është e ndaluar.

Gjithashtu, rezulton plotësisht e qartë se, kufizimi i i lirisë së shprehjes, kërkohet për mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve, që në rastin konkret është siguri i barazisë gjinore dhe mbrojtjen e grave dhe vajzave nga diskriminimi për shkak të gjinisë.

Sipas Rekomandimit Nr. 15 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t “*Për Luftimin e Gjuhës së Urrejtjes*”¹¹, “shprehja” në këtë Rekomandim përfshin fjalët dhe publikimet në çfarëdo formë, përfshirë edhe përmes medias elektronike, si edhe përhapjen dhe ruajtjen e tyre. Gjuha e urrejtjes mund të marrë formën e fjalëve të shkruara apo të shqiptuara, apo forma të tjera si foto, imazhe, shenja, simbole, piktura, muzikë, pjesë teatrale apo video. Gjithashtu, përfshin përdorimin e një sjelljeje të caktuar - siç janë gjestet - për të komunikuar një ide, mesazh apo mendim.

Kodi i Transmetimit të Mediave Audiovizive, gjithashtu përcakton në pikat 9 e 28, të tij se, “shprehja” përfshin fjalë dhe publikime të çfarëdo forme, përfshirë edhe ato përmes medias elektronike, si edhe përhapjen dhe ruajtjen e tyre. “Shprehja” përfshin gjithashtu edhe përdorimin e sjelljes - si p.sh. gjesteve - për të komunikuar një ide, mesazh ose mendim apo formave të tjera si foto, imazhe, shenja, simbole, muzikë, vepër skenike ose video. Gjuha e urrejtjes mund të marrë formën e fjalëve të shkruara ose të shqiptuara, ose forma të tjera si foto, imazhe, shenja, simbole, muzikë, vepër skenike ose video.

Neni 3, pika 8, e ligjit nr.10221/2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, i ndryshuar, ndalon gjuhën e urrejtjes, në çdo formë të shprehjes në publik dhe me çdo mjet. Komisioneri vlerëson se, në rastin objekt shqyrtimi shprehja është realizuar nëpërmjet fjalëve të shqiptuara dhe në mënyrë

¹⁰ Engels and Others kundër Hollandës, 1976.

¹¹ Referuar, pikës 11, të Relacionit Shpjegues, që shoqëron Rekomandimin Nr. 15 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t “*Për Luftimin e Gjuhës së Urrejtjes*”

publike, pasi shprehjet objekt i ankesës janë bërë në një platformë publike, siç është media, dhe se OSHMA Audio, pra radio Top Albania Radio, përfshihet në mjetet e nëpërmjet të cilës mund të përhapet gjuha e urrejtjes.

GJEDNJ, kur merret me çështjet që kanë të bëjnë me nxitjen e urrejtjes dhe lirinë e shprehjes, përdor dy qasje të parashikuara nga Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut:

- qasja e përjashtimit nga mbrojtja e Konventës, e parashikuar nga neni 17 (ndalimi i abuzimit me të drejtat), ku komentet në fjalë përbëjnë gjuhë urrejtje dhe mohojnë vlerat themelore të Konventës; dhe

- qasja e vendosjes së kufizimeve në mbrojtje, e parashikuar nga neni 10, paragrafi 2, i Konventës (kjo qasje zbatohet kur shprehja në fjalë, megjithëse është gjuhë urrejtjeje, nuk është e përshtatshme për të shkatërruar vlerat themelore të Konventës).

“Gjuha e urrejtjes”, siç është interpretuar ky koncept në praktikën gjyqësore të GJEDNJ, ndahet në dy kategori. *Kategoria e parë* e praktikës gjyqësore të GJEDNJ për “gjuhën e urrejtjes” përbëhet nga format më të rënda të “gjuhës së urrejtjes”, të cilat Gjykata i ka konsideruar se i përkasin nenit 17, dhe kështu janë përjashtuar tërësisht nga mbrojtja e nenit 10. *Kategoria e dytë* përbëhet nga forma “më pak të rënda” të “gjuhës së urrejtjes” të cilat Gjykata nuk i ka konsideruar se janë tërësisht jashtë mbrojtjes së nenit 10, por që ajo i ka konsideruar të lejueshme për shtetet kontraktuese t’i kufizojnë (shih, ndër të tjera, *Féret kundër Belgjikës*, nr. 15615/07, 16 korrik 2009, *Vejdeland dhe të tjerët kundër Suedisë*, 9 shkurt 2012; *Delfi AS kundër Estonisë*, 16 qershor 2016). Në këtë kategori të dytë, GJEDNJ, jo vetëm që ka vendosur gjuhën që bën thirrje në mënyrë eksplicite për dhunë ose akte të tjera kriminale, por ka vendosur se, sulmet ndaj personave, të kryera duke fyer, tallur ose shpifur për grupe të veçanta të popullsisë, mund të jenë të mjaftueshme për të lejuar autoritetet të favorizojnë luftën kundër gjuhës paragjyqëse brenda kontekstit të kufizimeve të lejuara për lirinë e shprehjes (shih *Beizaras dhe Levickas kundër Lituanisë*; *Vejdeland dhe të tjerët kundër Suedisë* dhe *Féret kundër Belgjikës*). Në rastet që kanë të bëjnë me gjuhën që nuk thërret për dhunë apo akte të tjera kriminale, por që megjithatë GJEDNJ i ka konsideruar si “gjuhë urrejtjeje”, ky përfundim është bazuar në një vlerësim të përmbajtjes së shprehjes dhe mënyrës së dhënies së saj¹².

Komisioneri, thekson se, deklarat objekt shqyrtimi, nuk përfshihen në format më të rënda të “gjuhës së urrejtjes”, të cilat mohojnë vlerat themelore të KEDNJ dhe që janë të përjashtuara nga mbrojtja e KEDNJ-së, parashikuar nga neni 17, i saj.

Relacionit Shpjegues që shoqëron Rekomandimin Nr. 15 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t “Për Luftimin e Gjuhës së Urrejtjes”, thekson se, një nga elementët domethënës të konceptit se çfarë është gjuha e urrejtjes, lidhet me përdorimin që synon jo thjesht të nxitë kryerjen e akteve të dhunës, frikësimit, armiqësisë apo diskriminimit, por edhe pritshmërinë e arsyeshme që ky përdorim të ketë këto efekte. Relacioni Shpjegues i Rekomandimit Nr.15, të ECRI-t, në pikën 16,

¹² GJEDNJ, *Carl Jóhann Lilliendahl kundër Islandës*, Aplikimi nr. 29297/18, Vendimi datë 12 maj 2020.

të tij, përcakton se, vlerësimi nëse ekziston rreziku i akteve përkatëse, pra i akteve të dhunës, frikësimit, armiqësisë apo diskriminimit, që të ndodhin duhet të merret duke pasur parasysh rrethanat specifike në të cilat përdoret gjuha e urrejtjes dhe konkretisht duhet të vlerësohen këto elementë:

(a) *kontekstin në të cilin po përdoret gjuha e urrejtjes në fjalë* (konkretisht, nëse ekzistojnë tashmë tensione të rënda brenda shoqërisë ku përcillet kjo gjuhë e urrejtjes).

(b) *aftësinë e personit që përdor gjuhën e urrejtjes për të ushtruar ndikim mbi të tjerët* (p.sh. duke qenë udhëheqës politik, fetar ose në komunitet);

(c) *natyrën dhe forcën e gjuhës së përdorur* (p.sh. nëse është provokuese dhe e drejtpërdrejtë, përfshin përdorimin e keqinformimit, stereotipizimin negativ dhe stigmatizimin, ose është në gjendje të nxitë akte dhune, frikësimi, armiqësie ose diskriminimi);

(d) *kontekstin e komenteve specifike* (nëse janë një dukuri e izoluar ose janë ritheksuar disa herë dhe nëse ato mund të vlerësohen si të kundërbalancuara nga të tjerët ose nga vetë folësi apo dikush tjetër, sidomos gjatë një debati);

(e) *mediumin (formatin) e përdorur* (nëse mundëson përgjigje të menjëhershme nga publiku, për shembull një aktivitet që ndodh "direkt"); dhe

(f) *natyrën e publikut* (nëse ka në dispozicion mjetet dhe prirjen apo ndjeshmërinë për t'u përfshirë në akte dhune, frikësimi, armiqësie ose diskriminimi)

Në shtojcën e Rekomandimit KM/Rek (2022)16, të Komitetit të Ministrave, të Këshillit të Evropës, për shtetet anëtare për masat për luftën kundër gjuhës së urrejtjes, theksohet se, meqenëse gjuha e urrejtjes mbulon një sërë shprehjesh urrejtjeje, të cilat ndryshojnë në ashpërsinë e tyre, dëmin që shkaktojnë dhe ndikimin e tyre te anëtarët e grupeve të veçanta në kontekste të ndryshme, shtetet anëtare duhet të sigurojnë që një sërë masash për të parandaluar dhe luftuar efektivisht gjuhën e urrejtjes. Një qasje e tillë gjithëpërfshirëse duhet të përputhet plotësisht me Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe praktikën gjyqësore përkatëse të Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (Gjykata) dhe duhet të bëjë dallimin ndërmjet:

i. gjuhës së urrejtjes që është e ndaluar sipas ligjit penal;

ii. Gjuhës së urrejtjes që nuk arrin nivelin e ashpërsisë së kërkuar për përgjegjësinë penale, por megjithatë i nënshtrohet *ligjit civil ose administrativ*;

iii. Llojet fyese ose të dëmshme të shprehjes, të cilat nuk janë mjaftueshëm të rënda për t'u kufizuar në mënyrë legjitime sipas Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, por megjithatë kërkojnë përgjigje alternative, siç janë: kundër-fjalimi dhe kundërmasa të tjera; masat që nxisin dialogun dhe mirëkuptimin ndërkulturor, duke përfshirë mediat dhe mediat sociale, dhe aktivitete përkatëse edukative.

Në Shtojcën e Rekomandimit KM/Rek (2022)16, theksohet se, në vlerësimin e ashpërsisë së gjuhës së urrejtjes dhe përcaktimin se cila lloj përgjegjësie, nëse ka vend për përgjegjësi, duhet t'i atribuohet ndonjë shprehjeje specifike, duhen ndjekur udhëzimet e dhëna nga praktika gjyqësore

përkatëse e GJEDNJ, duke marrë parasysh faktorët e mëposhtëm dhe ndërveprimi ndërmjet tyre: - përmbajtja e shprehjes;- konteksti politik dhe social në kohën e shprehjes;- qëllimi i folësit; - roli dhe statusi i folësit në shoqëri; - si shpërndalet apo përforcohet shprehja; - aftësia e shprehjes për të çuar në pasojë të dëmshme, duke përfshirë afërsinë e pasojave të tilla; - natyra dhe madhësia e audiencës dhe karakteristikat e grupit të synuar.

Në vlerësimin e faktit nëse gjuha e përdorur arrin nivelin e ashpërsisë së kërkuar për t'u konsideruar gjuhë urrejtje në kuptim të nenit 3, pika 8, të LMD dhe rrjedhimisht një formë diskriminimi, e ndaluar nga ligji, Komisioneri do të bazohet në udhëzimet e dhëna nga praktika gjyqësore përkatëse e GJEDNJ dhe duke marrë parasysh faktorët/elementët e përfshirë në Rekomandimin Nr.15 të ECRI-t dhe Rekomandimin KM/Rek (2022) 16, të Komitetit të Këshillit të Ministrave të Këshillit të Evropës dhe ndërveprimi ndërmjet tyre.

Duke ju referuar përmbajtjes dhe natyrës së shprehjeve të përdorura nga z.B.K , gjatë emisionit “Ndryshe”, të datës 12.06.2024 transmetuar në Top Albania Radio, se: *Femër që shkruan humor, nuk ka.*, *“Sepse humori është privilegj i të mençurve*”, *“A e keni vënë re që ka shumë barsaleta për femrat? - I sajajnë meshkujt.*”, *“Po a e dini që ka shumë barsaleta për meshkujt? I sajajnë prapë meshkujt. - I sajajnë prapë meshkujt, se femrat nuk kanë kapacitet për të sajuar barsaleta.*”, Komisioneri vlerëson se këto shprehje, deklarata apo qëndrime përbëjnë një stereotip gjinor negativ. Një nga elementët e konceptit se çfarë është gjuha e urrejtjes, sipas nenit 3, pika 8, të LMD, është promovimi ose nxitja e stereotipeve negative, bazuar në cilindo prej shkaqeve të parashikuara nga neni 1, i LMD, ku përcaktohet shprehimisht shkaku i gjinisë.

Komisioneri konstaton se nuk ka një përkufizim ligjor në kuadër të instrumentave ligjorë ndërkombëtarë, por dhe referuar legjislacionit kombëtar, për termin “*stereotip*” apo “*stereotip gjinor*”, por ka përkufizime të cilat jepen në kuadër të akteve të tjera në fushën e të drejtave të njeriut, si në nivel ndërkombëtar ashtu edhe në atë kombëtar.

Shtojca e Rekomandimit KM/Rek (2022)16, i Komitetit të Ministrave, të Këshillit të Evropës, për shtetet anëtare për masat për luftën kundër gjuhës së urrejtjes, në lidhje me termin “stereotipe gjinore”, referon tek Strategjia e Këshillit të Evropës për Barazi Gjinore 2018-2023, Objektivi Strategjik 1, ku përcaktohet: “Stereotipet gjinore janë modele të vjetëruara sociale ose kulturore ose ide me anë të të cilave grave dhe burrave u caktohen karakteristika dhe role të përcaktuara dhe të kufizuara nga gjinia e tyre. Stereotipizimi gjinor paraqet pengesë serioze për arritjen e barazisë së njëmendtë gjinore dhe ushqehet nga diskriminimi gjinor. Stereotipizimet e tilla mund të kufizojnë zhvillimin e talenteve dhe aftësive natyrore të vajzave dhe djemve, grave dhe burrave, preferencat dhe përvojat e tyre arsimore dhe profesionale, si dhe mundësitë e jetës në përgjithësi”.

Relacioni Shpjegues që shoqëron Rekomandimin Nr. 15 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t “Për Luftimin e Gjuhës së Urrejtjes”, ofron këtë përkufizim për termin “*stereotipizim negativ*”, i cili nënkupton një opinion të përgjithshëm sikur një pjesëtar apo pjesëtarët e një grupi personash kanë karakteristika të caktuara, duke i vlerësuar me negativitet, pavarësisht karakteristikave të veçanta të pjesëtarit apo pjesëtarëve fjalë.

Në kuadër të akteve në mbrojtje të të drejtave të njeriut të Organizatës së Kombeve të Bashkuara (OKB), nuk gjendet një përkufizim ligjor në lidhje me termin “*stereotipet gjinore*”. Sipas Zyrës së Komisionerit të Lartë të OKB-së për të Drejtat e Njeriut¹³, termi “*stereotip*” i referohet një pikëpamje ose paragjykim të përgjithësuar rreth attributeve ose karakteristikave që janë ose duhet të zotërohen ose rolet që janë ose duhet të kryhen nga anëtarët e një grupi të caktuar shoqëror ndërsa një “*stereotip gjinor*” është një pikëpamje ose paragjykim i përgjithësuar për atributet, ose karakteristikat që janë ose duhet të zotërohen nga gratë dhe burrat ose rolet që janë ose duhet të kryhen nga burrat dhe gratë. Stereotipet gjinore mund të jenë pozitive dhe negative, për shembull, “gratë janë edukuese” ose “gratë janë të dobëta”.

Po sipas Zyrës së Komisionerit të Lartë të OKB-së për të Drejtat e Njeriut “*Stereotipizimi gjinor*” është praktika e atribuimit të individit, një gruaje ose burri të attributeve, karakteristikave ose roleve specifike vetëm për arsye të anëtarësimit të saj ose të tij në grupin shoqëror të grave ose burrave. Një *stereotip gjinor* është, në thelbin e tij, një besim dhe ai besim mund të bëjë që mbajtësi i tij të bëjë supozime për anëtarët e një grupi, gratë dhe/ose burrat. Në të kundërt, *stereotipizimi gjinor* është praktika e zbatimit të atij besimi stereotip tek një person.

Kuadri ligjor ndërkombëtar për të drejtat e njeriut është i shqetësuar për *stereotipet* dhe *stereotipizimet* që prekin të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, në vend të të gjitha stereotipeve dhe të gjitha formave të stereotipizimi. Komiteti CEDAW ka shpjeguar që shteteve palë u kërkohet të modifikojnë ose transformojnë “*stereotipet e dëmshme gjinore*” dhe “*eliminimin e stereotipizimit gjinor të gabuar*”¹⁴.

Një *stereotip* është i dëmshëm kur kufizon kapacitetin e grave ose burrave për të zhvilluar aftësitë e tyre personale, të ndjekin karrierën e tyre profesionale dhe të bëjnë zgjedhje dhe planet e tyre të jetës. Si armiqësore/negative ose stereotipet në dukje *beninjë* mund të jenë të dëmshme. Për shembull, bazuar në stereotipin se gratë janë më shumë edukuese atëherë përgjegjësitë e rritjes së fëmijëve shpesh bien ekskluzivisht mbi to. *Stereotipizimi gjinor* është i gabuar kur rezulton në një ose më shumë shkelje të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut. Një shembull është dështimi i sistemit të drejtësisë për të gjetur përgjegjës autorin e dhunës seksuale në bazë të pikëpamjet stereotipe për sjelljen e dhur seksuale të grave. Diskriminimi ndaj grave përfshin ato dallime të trajtimit që ekzistojnë për shkak të pritshmërive, qëndrimeve dhe sjelljeve stereotipike ndaj grave.¹⁵ Komiteti CEDAW e ka konsideruar stereotipizimin si “*shkakun thelbësor dhe pasojën*” e diskriminimit¹⁶. Stereotipet gjinore janë të ngulitura në nocionin thelbësor se gratë janë inferiore

¹³ Zyra e Komisionerit të Lartë të OKB-së për të Drejtat e Njeriut (OHCHR), “Gender stereotypes and Stereotyping and women’s rights”, (September 2014) https://www.ohchr.org/sites/default/files/Gender_stereotyping.pdf

¹⁴ Si më sipër.

¹⁵ Si më sipër.

¹⁶ *Shih, R.K.B. v Turqi*, CEDAW Komunikimi Nr 28/2010 (2012) CEDAW/C/51/D/28/2010 [8.8]; *S.T. v Federata Ruse*, Komunikimi CEDAW Nr. 65/2014 (2019) CEDAW/C/72/D/65/2014 [9.4].

dhe të pabarabarta me burrat, dhe për këtë arsye nuk kanë të drejtë për të patur të drejta dhe mundësi të njëjta për t'u zhvilluar në potencialin e tyre të plotë.

Referuar Rekomandimit KM/Rek (2019) 1, miratuar nga Komiteti i Ministrave të Këshillit të Evropës, “*Parandalimi/Luftimi i Seksizmit*”, çdo veprim, gjest, paraqitje vizuale, fjalë të thëna ose të shkruara, praktikë ose sjellje të bazuar në idenë se një person ose një grup personash është inferior për shkak të gjinisë së tyre, që ndodhë në sferën publike ose private, qoftë online apo offline, me qëllim ose efekt, ndër të tjera, ruajtjen apo forcimin e stereotipeve gjinore, konsiderohet seksizëm. Seksizmi dhe sjellja seksiste janë të rrënjësura në stereotipe gjinore dhe i forcojnë ato. Stereotipet gjinore forcojnë strukturat e pabarabarta të pushtetit shoqëror dhe ndikojnë negativisht në shpërndarjen e burimeve midis grave dhe burrave¹⁷.

Përkufizimi ligjor për seksimin, gjendet në legjislacionin kombëtar në nenin 3, pika 36/1, të ligjit nr. 97/2013 “*Për Mediat Audiovizive në republikën e Shqipërisë*”, të ndryshuar, ku përcaktohet se: “*“Seksizëm” është çdo akt, veprim, gjest, përfaqësim vizual, fjalë të shkruara ose të thëna në median audiovizive, praktika ose sjellje të bazuara në idenë se një person ose grup personash është inferior për shkak të gjinisë, që ndodh në sferën publike ose private, online ose offline, me efekt dhe qëllim dhunimin e dinjitetit të njeriut, të drejtat dhe liritë themelore të një personi apo grupi personash, shtetas shqiptarë, të huaj apo pa shtetësi, që rezulton në dëm ose vuajtje fizike, seksuale, psikologjike ose socio-ekonomike ndaj një personi apo grupi personash, shtetas shqiptarë, të huaj apo pa shtetësi ose që krijon apo ushqen krijimin e një mjedisi që ngjall frikë, armiqësor, degradues, fytes ose poshtëruar, ose ushqen apo synon ruajtjen dhe përforcimin e stereotipave gjinorë.*

Gjuha e urrejtjes seksiste/Gjuha e urrejtjes për shkak të gjinisë, është një nga shprehjet e seksizmit, e cila mund të përkufizohet si çdo supozim, besim, pohim, gjest ose veprim që synon të shprehë përbuzje ndaj një personi, lidhur me seksin ose gjininë e saj ose të tij, ose ta konsiderojë atë person si inferiore ose thelbësisht të reduktuar ndaj dimensionit të saj apo të tij seksual. Gjuha e urrejtjes seksiste përfshin shprehje që përhapin, nxisin ose justifikojnë urrejtjen e bazuar në seks/gjini¹⁸.

Gjuha e urrejtjes ndaj grave është problem i veçantë dhe i rëndë, bazuar në seksin, gjininë dhe/ose identitetin gjinor të tyre, por edhe kur ndërthuret me një apo disa karakteristika të tjera të tyre.¹⁹

Neni 5 (a) i CEDAW kërkon që Shtetet Palë të marrin “*të gjitha masat e duhura*” për “*të modifikuar modelet sociale dhe kulturore të sjelljes së burrave dhe grave*” në një përpjekje për të eliminuar praktikën që “*bazohen në idenë e inferioritetit ose epërsisë*” të secilës prej gjinive ose në role të stereotipizuara për burrat dhe gratë. Neni 2(f) përforcon nenin 5 duke u kërkuar Shteteve Palë të

¹⁷ Shtojca e Rekomandimit KM/Rek (2019) 1, miratuar nga Komiteti i Ministrave të Këshillit të Evropës, “*Parandalimi/Luftimi i Seksizmit*”

¹⁸ Këshilli i Evropës, *Factsheet on Combating Sexist Hate Speech, 2016:*

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680651592>

¹⁹ Relacioni Shpjegues që shoqëron Rekomandimin Nr. 15 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t “*Për Luftimin e Gjuhës së Urrejtjes*”

marrin “të gjitha masat e duhura” për të “modifikuar ose shfuqizuar ... ligjet, rregulloret, zakonet dhe praktikën që përbëjnë diskriminim ndaj grave”. Komiteti CEDAW i ka interpretuar këto dispozita si një detyrim për shtetet palë për të modifikuar dhe transformuar stereotipet gjinore dhe për të eliminuar stereotipizimet e gabuara gjinore. Ky dallim është i rëndësishëm pasi pranon se, megjithëse ka vështirësi për t'u kërkuar nga shtetet palë të "eliminohen" një besim (stereotipizues), është e rëndësishme të "modifikohen dhe transformohen" besimet që janë të dëmshme për gratë. Ai thekson gjithashtu se Shtetet Palë duhet të çrrënjosin praktikën e aplikimit të besimeve stereotipizuese ndaj individëve, grave dhe burrave, në mënyrë që shkelin të drejtat e tyre njerëzore.²⁰

GJEDNJ konsideron se "çështja me stereotipizimin e një grupi të caktuar në shoqëri qëndron në faktin se ajo ndalon vlerësimin e individualizuar të kapaciteteve dhe nevojave të tyre."²¹

Duke qenë një person publik, regjisor, skenarist, karikaturist dhe aktor, z. B.K., për shkak të statusit të tij në shoqëri ka aftësi për të ndikuar tek një publik i gjerë. Duke u bazuar tek statusi i tij, z.B.K. mbart detyrime të shtuara, në raport me persona të tjerë të cilët nuk kanë një profil publik, për të treguar një vigjilencë të shtuar në lidhje me gjuhën që përdor gjatë ushtrimit të lirisë së shprehjes. Për shkak të statusit dhe ndikimit që ka tek të tjerët, ai duhet të tregojë një përgjegjshmëri më të madhe në lidhje me gjuhën e përdorur për të transmetuar qëndrimet, mendimet apo mesazhet.

Përhapja e deklaratave/shprehjeve në fjalë nëpërmjet OSHMA audio sikurse është Top Albania Radio, ka fuqinë dhe mundësinë që të arrijë te një publik shumë i gjerë, për më tepër në kushtet kur Top Albania Radio është një radio me një shtrirje kombëtare. Për më tepër, pjesë nga emisioni ku janë bërë deklaratat janë publikuar dhe shpërndarë nga ana e Top Albania Radio në faqen e saj të internetit si dhe në platformat e tjera që kjo media ka në rrjetet sociale si *Instagram* dhe *YouTube*, duke qerë që të zmadhohet akoma më shumë ndikimi që mund të ketë gjuha e përdorur.

Format e shprehjes që fyejnë, tronditin, shqetësojnë apo çdo formë tjetër e dëmshme e shprehjes, nuk përbëjnë gjuhë urrejtje, vetëm mbi këtë bazë. Masat ligjore të parashikuara nga LMD mund të përdoren vetëm ndaj formave të shprehjes veçanërisht të rënda që kanë qëllim që të nxisin, apo kanë pritshmërinë e arsyeshme që të kenë efektin e nxitjes të të tjerëve për të kryer akte dhune, frikësimi, armiqësie apo diskriminimi ndaj personave ose grupeve të shënjestruar. Vetëm format e shprehjes veçanërisht të rënda do të konsiderohen gjuhë urrejtje dhe diskriminim sipas LMD, e rrjedhimisht do të shërbenin si një arsye e përligjur dhe e domosdoshme në një shoqëri demokratike për të kufizuar lirinë e shprehjes.

Në vlerësimin e ashpërsisë së shprehjeve dhe përcaktimin nëse ato përligjin nivelin e ashpërsisë së kërkuar për t'u konsideruar gjuhë urrejtje, elementët/faktorët që merren në konsideratë nuk

²⁰ Zyra e Komisionerit të Lartë të OKB-së për të Drejtat e Njeriut (OHCHR), “Gender stereotypes and Stereotyping and women’s rights”, (September 2014) https://www.ohchr.org/sites/default/files/Gender_stereotyping.pdf

²¹ *Carvalho Pinto de Sousa Moral kundër Portugalisë*, kërkesa nr. 17484/15, aktgjykim i 25 korrikut 2017 i Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, paragrafi 46

velerësohen veçmas njëri tjetrit, por vlerësimi i ashpërsisë së gjuhës së përdorur është rezultat i ndërveprimit midis tyre.

Në vendimin e saj të datës 4 qershor 2024, në çështjen *Sokolovskiy kundër Ruisisë*, GJEDNJ ka theksuar rëndësinë e shqyrtimit të plotë të kontekstit dhe ndikimit të mundshëm të fjalëve ofenduese, fyese ose agresive, me qëllim që të bëhet dallimi ndërmjet fjalës së mbrojtur sipas nenit 10 dhe fjalës që nuk mund të tolerohet në një vend demokratik, sepse përbën nxitje të urrejtjes, diskriminimit, dhunës ose intolerancës. GJEDNJ thekson gjithashtu se, frenimi i një rreziku të thjeshtë spekulativ, si një masë parandaluese për të mbrojtur demokracinë, nuk mund të konsiderohet si përgjigje ndaj një *“nevojë urgjente sociale”*.

Nga shqyrtimi i plotë i kontekstit dhe ndikimit të mundshëm të fjalëve të përdorura, Komisioneri vlerëson se natyra dhe forca e fjalëve në kontekstin social në kohën kur ato janë përdorur, nuk rezulton që të ketë prodhuar ndikime ose efekte tek audienca apo publiku.

Përfundimisht, duke marrë në konsideratë të gjitha aspektet e analizuara më sipër, Komisioneri arrin në përfundimin se, shprehjet objekt shqyrtimi të përdorura nga z.B.K , nuk vlerësohen si formë e shprehjes veçanërisht e rënda, që ka qëllim që të nxisë apo ka pritshmërinë e arsyeshme që të ketë efektin e nxitjes të të tjerëve për të kryer akte dhune, frikësimi, armiqësie apo diskriminimi ndaj grave për shkak të gjinisë, dhe rrjedhimisht nuk përbëjnë gjuhë urrejtje për shkak të gjinisë, sipas përcaktimit të nenit 3, pika 8, të LMD.

Stereotipet gjinore lehtësojnë ekzistencën e diskriminimit dhe stereotipizimi gjinor, pra praktika e zbatimit të besimit stereotipik, përbën diskriminim, kur një dallim, përjashtim ose kufizim bëhet në bazë të një stereotipi gjinor, i cili ka për qëllim ose efekt të pengojë ose të bëjë të pamundur njohjen, gëzimin ose ushtrimin në baza të barabarta për shkak të gjinisë/seksit, të të drejtave dhe lirive themelore të njohura nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe nga ligjet në fuqi. Megjithatë edhe kur trajtimi i një gruaje/grave bazuar në një stereotip gjinor nuk përbën në thelb diskriminim, përsëri mund të kualifikohet si shkelje e lirisë nga stereotipet e gabuara.

Shprehjet e përdorura gjatë emisionit nga ana e z. B.K , pavarësisht se nuk përbëjnë gjuhë urrejtje ato përsëri përforcojnë dhe përhapin stereotipe gjinore negative, të cilat nuk i shërbejnë promovimit të barazisë dhe duhen shmangur si masa për të parandaluar diskriminimin gjinor dhe gjuhën e urrejtjes me bazë gjinore.

Kuadri dhe standardet ndërkombëtare dhe kombëtare të të drejtave të njeriut dhe të drejtës për barazi dhe mosdiskriminim bazuar në gjini, vendosin detyrime si ndaj autoriteteve publike ashtu dhe subjekteve private, që jo vetëm të mos zbatojnë ose përdorin stereotipe gjinore apo stereotipizim gjinor, por edhe të marrin masa e duhura për t'i parandaluar dhe luftuar ato.

Në mënyrë të shprehur, ligji *“Për barazinë gjinore në shoqëri”*, vendos detyrimin mbi median që të shmangë stereotipet gjinore në veprimtarinë e vet, ndërsa legjislacioni i posaçëm që rregullon

ushtrimin e veprimtarisë së mediave audio, ligji nr. 97/2013 “Për Mediat Audiovizive në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar dhe Kodi i Transmetimit të Mediave Audiovizive, i miratuar nga AMA, vendos detyrime mbi OSHMA që të parandalojnë dhe luftojnë seksizmin në media, gjuhën stereotipizuese me sfond gjinor, diskriminimin gjinor, të promovojnë barazisë gjinore, si dhe të luftojnë dhe parandalojnë gjuhën e urrejtjes, nëpërmjet marrjes së një sërë masash të cilat janë të përcaktuara në këto akte.

Komisioneri vlerëson se, shprehjet objekt shqyrtimi, megjithëse nuk janë mjaftueshëm të rënda për t’u konsideruar gjuhë urrejtje sipas LMD, kërkojnë një përgjigje alternative, nëpërmjet marrjes së masave të tjera siç është kundër-retorika në lidhje me shprehjet/deklarata objekt shqyrtimi dhe marrja e masave të tjera të brendshme vetërregulluese e monitoruese si dhe aktivitete me natyrë edukative.

PËR KËTO ARSYE :

Bazuar në nenin 32 dhe 33 të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Konstatimin e mosdiskriminimit për shkak të *gjinisë*, nga ana e subjekteve kundër të cilëve është paraqitur ankesa.
2. Me qëllim parandalimin e çdo formë sjellje që nxit diskriminimin dhe gjuhën stereotipizuese me sfond gjinor, Komisioneri rekomandon subjektet:
 - Mospërsëritjen dhe mosshpërndarjen në të ardhmen të shprehjeve/deklaratave, të cilat ruajnë apo forcojnë stereotipe gjinore.
 - Marrjen e masave nga ana e Shoqërisë Top Albania sh.a/Top Albania Radio, për të parandaluar dhe luftuar gjuhën stereotipizuese me sfond gjinor, nëpërmjet mekanizma të vetëkontrollit dhe monitorimit të brendshëm.
 - Marrjen e masave nga ana e Shoqërisë Top Albania sh.a/Top Albania Radio, për trajnimin e përshtatshëm për redaktorët, gazetarët dhe personave të tjerë që punojnë në sektorin e medias mbi natyrën e gjuhës stereotipizuese me sfond gjinor, dhe si mund të luftohet përdorimi i saj.
3. Në referim të nenit 33, pika 11, të Ligjit “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, brenda 30 (tridhjetë) ditëve nga marrja dijani për këtë vendim, subjektet, duhet të njoftojnë Komisionerin, lidhur me masat e marra për zbatimin e rekomandimeve.
4. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijani.

KOMISIONER

Robert GAJDA

Shkaku: Gjinia
Fusha: Shërbime
Lloji i vendimit: Mosdiskriminim+Rekomand